

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIV Gegužė – May 25, 1989 Nr.21

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA POLITIKA

Siekiant bendravimo su sovietais

Vytautas Meškauskas

Prezidentas Bush ilgą laiką aiškinosi negalįs plačiau kalbėti užsienio politikos klausimais, iki nebus peržiūrėta ligšiolinė ir įvertinti jos rezultatai. Pagaliau gegužės 12 d. jis prabilo ta tema Texaso A & M Universiteto pabaigtuvių iškilmėse. Sensacijų jo kalboje nebuvo.

Kaip jau trumpai minėjome pereinamojo Nr. apžvalgoje, jis konstatavo, kad keturiasdešimt metų JAV laikėsi sovietų agresijos sulaikymo politikos, iki sovietai patys apsisūžės, kad tuo keliu jau nebegali eiti. Dabartiniai pasikeitimai visame pasaulyje ir pačioje Sovietijoje parodė, kad tikrai atėjo laikas naujai politikai. Šį kartą – siekiant Sovietiją įtraukti į civilizuotą pasaulį. Jis tačiau išpėjo, kad Sovietų Sąjungą išigijo bauginančius ginklus. Jie buvo jo, Busho, pirmtakūnų gyvenimo faktas. Su tuo faktu turėjo skaitytis sąjungininkai. Ir tai yra ir jo paties gyvenimo faktas.

Dabar mes siekiame – sakė JAV prezidentas, – geresnių santykių, kurie užimtų anksčiau buvusių sezoninių pasikeitimų vietą. Atšilimas po šalčio, atoslūgis prieš naują užšalimą. Dabar norima pastovių santykių, kurie nebūtų ribojami įtarimo sezono ar nepasitikėjimo šalnos. Tam tikslui sovietai turėtų sumažinti savo karines pajėgas iki tokio laipsnio, kad jos atitiktų tik protingiems saugumo reikalavimams.

Antra, sovietai turi laikytis savo karo pabaigoje padarytų pažadų pripažinti visų Rytų ir Centro Europos valstybių laisvo apsisprendimo principą.

Ir trečia – kartu su Vakaraais bendrauti siekiant loka-

linių konfliktų sprendimo. "Aš sveikinu," – sakė Bush, – "sovietų pasitraukimą iš Afganistano, susitarimą dėl Angolos, tačiau pasaulyje dar liko daug neišspręstų problemų. Mes esame tam uždaviniui pasiryžę. Pasiraitokime rankoves ir pradėkime dirbti".

Maskvoje netrūko dramatiškų įvykių, – sakė prezidentas. Mums padarė gerą įspūdį dar riboti, bet su laisvės priemaiša rinkimai. Mums patinka didesnė laisvė savo nuomonei pareikšti, disidentų tolerancija. Mums patinka didesnis atvirumas apie Stalino erą. "Mr. Gorbachiov," – prašė pažodžiui Bush, – "nesustok dabar".

Busho kalbai ir jo ateities pasaulio vizijai sunku prieštarauti, tačiau ji nerado labai plataus atgarsio. Ypač jos gale pakartojimas prezidento Eisenhowerio 1955 m. pasiūlymo, leisti laisvai lėktuvams žvalgytis varžovo teritorijoje. Girdi, tada dar nebuvo satelitų, nūdien tas reikalas nėra gyvybiniai svarbus. Pasiruošimai puolimui gali būti laiku susekti kitomis priemonėmis. Kas, žinoma, teisinga.

Atrodo, kad prezidentą bent ką nors konkrečiai pasiūlyti vertė Amerikos ir Europos viešoji opinija, kuri reikalauja ne žodžių, bet darbų. Pvz. THE NEW YORK TIMES nurodo, kad Gorbachiovas daug ką padarė – atšaukė savo karius iš Afganistano, sumažino kiek kariuomenę, davė šio tokias laisves savo piliečiams.

Kaip nebūtų Gorbachiovo žygiai sveikintini, jie buvo tik dalis to, ką jis jau seniai turėjo padaryti. Už tai reikalaujama jam atlyginimo – kaip tai daro šis ir kiti Amerikos laikraščiai, – yra absurdas. Tačiau Vakarų pasaulio viešąją opinią neformuoja giliai motyvuoti veiksmų paaiškinimai, bet antraštės pirmuosiuose laikraščių puslapiuose, ar pirmos žinios TV programose. Jos jau pagimdė reikalavimus būtinai ką nors mainais pasiūlyti sovietams, nors jie tik iš dalies atitaisė jų padarytas neteisybes.

Nusileidžiant Hitleriui, jis tik buvo skatinamas kelti

Lietuvos jachtos ant jūros bangų ...

Detalė iš Žygio plakato

Gero vėjo žygiui per Atlantą!

Trys Lietuvos jachtos, prieš savaitę išplaukusios iš Klaipėdos, jau perplaukė Kielio kanalą ir šiuo metu buriuoja Šiaurės jūroje artėdamos prie La Manche kanalo, kuris skiria Angliją nuo Prancūzijos. Jei oro sąlygos bus palankios, galima tikėtis, ateinančią savaitę pasieks Cher-

bourgą ir iš ten pasuks į Atlantą.

"Žygio per Atlantą" – iš Klaipėdos į New Yorką, – vadas Ignas Miniotas. Dalyvauja 52 pėdų jachta Lietuva, 46'7" – Audra ir 46'6" Dailė, pakėlusios bures gegužės 13 dieną. Atplaukiančiųjų įgulas sudaro 21 jūreivis. "Lietuvos" jachtoje aštuoni – Osvaldas KUBILIŪNAS, Rimas Dargis, Seponas Kucevičius, Jonas Lymontas, Sergejus Mockevičius, Ričardas Ramanauskas, Algimantas Reika ir Robertas Tikuišis. "Audros" septyni – Ignas MI-
NIOTAS, Algirdas Bogoševi-

čius, Aleksandras Jankovicas, Darius Miniotas, Audronis Paulauskas, Ričardas Sartavičius ir Kazys Stasiūnas. Ir "Dailės" šešetukas – Algirdas DOVYDĖNAS, Žvaigždas Drėma, Gendrutis Katinas, Algimantas Patašius, Raimondas Slizys ir Gintaras Žukauskas.

"Lietuva", kaip buvo nu-
matyta, buvo sustojusi Dancige pasiimti naujų, jai specialiai pasiūtų burių. Šiuo metu ji jau turėtų būti išlyginusi dėl to atsiradusį atstumo skirtumą.

Gero ir palankaus vėjo linkime mūsų buriuotojams!

● DIRVA ateinančią savaitę, dėl Kapų puošimo šventės, neišeis. Sekantis nr. išeis birželio 8 dieną.

● LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS, kuris šiuo metu koncertuoja Lietuvoje, atsiuntė sveikinimą su daina. Pasirašė Rimtautas Dabšys, Bronius Seliukas, Raimonda Apeikytė, Emanuelis Jarašūnas, Dalilė Polikaitienė ir Antanas Polikaitis.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Gorbačiovas Azijoje. - Pabaltiečiai šaukiasi Jungtinių Tautų pagalbos. - Ar patys vokiečiai nori susivienijimo? - Amerikiečių pažiūros į Gorbačiovą.

Nors Kinijos studentai ir reikalavo spaudos laisvės, kuri yra didesnė Sovietijoje negu Kinijoje, Gorbačiovo viešnagė Kinijoje toli gražu negali vadinti triumfaline. Visų pirma – jisai patenkino tris Kinijos reikalavimus: su mažino sovietų kariuomenę Kinijos pasienyje, pasitraukė iš Afganistano, ir 'įkalbėjo' Vietnamą trauktis iš Kambođijos. Pagaliau jis net atsiprašė už visus Kinijai padarytus nemalonumus, nors dėl to yra dvi versijos. Kinijos užsienių reikalų ministerijos atstovas Jin Guihuan teigė, kad Gorbačiovas atsiprašė šiais žodžiais: "Sovietų vadovybės vardu, aš apgailestauju praeities įvykius. Iki tam tikro laipsnio mes už juos atsakingi". Jo sovietinis kolega Gerasimovas tačiau išsisukinėjo: "Kaltės klausimas, – kiek kas yra atsakingas, – nebuvo keliamas. Nemanau, kad apie tai bus kalbama ateityje".

Kariuomenės sumažinimas abejose sienos pusėse palengvins abiejų valstybių finansinę naštą, tačiau artimiausiu laiku neturės didesnės reikšmės tarptautiniuose santykiuose.

Didesnės reikšmės galėtų turėti pagerėję Sovietijos-Japonijos santykiai, bet tam nėra vilties, nes – kaip paaiškėjo per Japonijos užs. reik. ministro Sosuke Uno vizitą Maskvoje šio mėnesio pradžioje, – sovietai nenori net pagalvoti apie atidavimą keturių salų, į Šiaurę nuo Japonijos Hokkaido iškyšulio (žiūr. žemėlapi).

Amerikiečiai, okupavę Japoniją, atidavė jas sovietams, bet Japonija iki šiol to oficialiai nepripažino ir nesudarė taikos sutarties su sovietais. Sovietai dvejose salose – Kunahsiri ir Etorofu – turi dideles karines bazes, kurių tikslas yra apsaugoti Raudonojo laivyno išėjimą iš Vladivostoko į Ramųjį Vandenyną, nes kitas išėjimas – tarp Korėjos ir Japonijos, toliau į Pietus – yra amerikiečių saugomas. Nesutikdami atiduoti

tas salas, sovietai verčia japonus daugiau šlietis prie amerikiečių.

NY TIMES korespondentė Esther B. Fein praneša iš Talino, kad ten susirinkę Lietuvos Sąjūdžio ir Latvijos bei Estijos Liaudies frontų vadai gegužės 14 d. nutarė prašyti Jungtinių Tautų ir Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (Helsinkio Baigiamojo akto kūdikio) pagalbos siekiant jų tautų laisvo apsisprendimo ir nepriklausomybės neutralioje ir nusiginklavusioje Europos zonoje. Tų organizacijų nariai pareiškė, kad dar šiais metais Sovietų Sąjunga turėtų paskelbti Hitlerio-Stalino paktą nebegaliojančiu, lygiai kaip Molotovo-Ribbentropo pasirašytus slaptus protokolus. Tokiu būdu Sovietija atsisakytų nuo bet kokių teisiinių pretenzijų į Pabaltės valstybes.

Kartu Pabaltės atstovai pareiškė, kad jų tautos turinčios turėti teisę pačiom nustatyti savo ūkines santvarkas.

Būdinga, kad toje konferencijoje Taline nedalyvavo kompartijų vadai. Kaip korespondentei pareiškė Kazimieras Antanavičius, kuris yra išrinktas į Sovietijos Kongreso deputatus, vadai šiek tiek bijojo, bet iš tikro to paties trokšta ir partija, ir naujai susiorganizavusios masinės organizacijos. Korespondentė primena, kad Gorbačiovas iki šiol buvo griežtai nusistatęs prieš išstojimą iš Sovietų Sąjungos.

Vakarų Vokietijos reikalavimas, kad Washingtonas kuo greičiausiai susitartų dėl artimos distancijos atominių raketų ir tokio pat artilerijos sumažinimo nelaukiant susitarimo dėl konvencionalių ginklų, paskatino spėliojimus, kad vokiečiai slaptai trokšta susivienyti, ir kad už tai jie sutiktų net išstoti iš NATO. Pradėjus tyrinėti tuo reikalu viešąją nuomonę atrodė, kad tokie spėliojimai yra be pagrindo. Tiesa, 'oficialiai' vokiečiai visados pasisako už susijungimą, tačiau dėl to jie nesutinka pasitraukti iš V. Europos Bendruomenės ir NATO. Jie turi vilties, kad ilgainiui Jungtinė Vakarų Europa pritrauks į glaudų bendravimą su ja Vengriją, Lenkiją ir pagaliau Rytų Vokietiją, bet tai būsiąs labai ilgas procesas, kuris gal užtruks šimtą metų. Kiekvienu atveju, labai mažai vokiečių tikisi kokių permainų 2000-siais metais.

JAV faktinai yra 1955 m. sutartimi įsipareigojusi remti abiejų Vokietijų susijungimą į vieną demokratinę valstybę. Vokiečiai iki šiol nereikalauja tos sutarties pildymo, bet ir jos visai neužmiršo. Tačiau laikas daro savo. Jei 88% vyresnių vokiečių (virš 50 metų) nori susijungimo, jaunesni (tarp 18 ir 30 metų) tam daug šaltesni – tik 37% jų pageidauja susijungimo. Neoficialūs atsiklausimai, paskutinis Bild Zeitung liudija, kad 80% Rytų Vokietijos gyventojų nori susijungimo. Skaiciais situacija taip atrodo:

	Vakarų Vokietija	Rytų Vokietija
Gyventojai	67 mil.	17 mil.
Plotas kv. mylių	96,000	42,000
Apgyvenimo tankumas vienoje mylioje	637	399
Pajamos (GNP)	\$1,120 milijonai	\$207 milijonai
Vienam asmeniui	\$18,370	\$12,500
Šimtui šeimų:		
Automobilių	83	48
TV	125	118
Telefonų	92	7

Atrodo, kad skaičiai, liudiją ūkinį stovį Rytų Vokietijoje, yra gerokai perdėti.

Vokiečių laikraščiai ir pavieniai žmonės aiškina, kad jų spaudimas dėl artimos distancijos atominių ginklų yra kilęs iš fakto, kad niekur kitur tokių ginklų nėra ir, karo atveju, jie visi sprogs ne kitur, bet tik vienos ar kitos Vokietijos teritorijoje.

Gorbačiovas taip pakei-

tė amerikiečių nuomonę apie sovietiją, kad dabar du iš trijų mano, kad Sovietija nesudaro karinės grėsmės JAV, o trys iš keturių galvoja, kad atominis karas nelauktinas. Gorbačioviui pradėjus valdyti, tik kiek mažesnė amerikiečių pusė galvojusi, kad jis skirs nuo buvusių sovietų vadų. Dabar taip mano jau 79%. Aplamai imant, 50% amerikiečių vis dar mano,

Iš kitos pusės

Tautosakininkų labai galėčiau paliudyti naujo keiksmo – "o, kad pas tave atvažiuotų giminės iš Lietuvos" – atsiradimą. Sunku pasakyti, kas pirmas jį sugalvojo, bet 1988 m. jis buvo gerokai paplitęs, niekam neatrodė naujas ar negirdėtas. Užplūdus giminių bangai iš Lietuvos žinoma, visko pasitaiko. Aplamai imant reikia pasidžiaugti tautiečių veržlumu. Jūros, marios – jiems iki kelių!

Iš kitos pusės žiūrint, reikia atsiminti, kad ne visi pasuko į Vakarus, kai kurie, kaip kokie piligrimai, atsigrižo į Šiaurės Rytus, aplankyti vietovių, kur gyveno ir mirė tikrieji tremtiniai. Iš tos epochos girdisi vis naujų epizodų. Vieną jų atpasakojo KOMJAUNIMO TIESA balandžio 29 d. numeryje.

Sekant tremtinių ešalonus į amžinojo išalo Igarką buvo prisiminta, kad vienai mažytei mergaitei pasisekė iš ešalono pabėgti. Iškilį reporterė Valė Čeplevičiūtė surinko apie ją daugiau žinių. Tai Aldona Mingailaitė. Jos tėvas ir vyresnis brolis buvo išvežti darbams į Vokietiją, o mama, bijodama tremties, slapstėsi. Mat, tėvas buvo vandentiekio inžinierius Kaune ir turėjo paveldėjęs dvarą Musninkų apylinkėje, kuriame negyveno. Atseit – tikras liaudies priešas. Skaitydamasi su išvežimo galimybe, mama namuose nenakvodavo, o tris vaikus – 9 metų dvynius mergaitę ir berniuką, ir 15 metų mergaitę – vedžiodavo tai pas dėdę, tai pas tetą.

Ir taip tu man atsitik, kad 1947 m. pavasarį dėdė su žmona buvo suimtas ir kartu su pas jį buvusiais vaikais išvežtas. Gali suprasti, kad tie maži giminaičiai jam tikrai nebuvo palengvinimas. Jis juos įkalbinėjo pabėgti. Keliems bandymams nepasisekus, kažkur, bet dar prieš Uralo kalnus sustojus traukiniui, vaikai pasileido bėgti. Vyresnę seserį ir brolių palydovai greitai pačiupo, bet mažytei Aldonai pasisekė pasislėpti už krūmo. Traukinys greitai nuvažiavo be jos. Mažoji tremtinė pasakojo:

"Kai pradėjo temti, man pasidarė labai baisu ... Vil-kėjau suknelę trumpom rankovėm, dieną nebuvo šalta, bet vakare jau drebėjau. reikėjo eiti. Pirmą naktį mane priėmė pernakvoti į savo pirkia seni žmonės. Valgyti nedavė, bet ir nevijo. Paašškinti jiems nieko nesugebėjau, nes rusiškai temokėjau kelis žodžius. Ryte senutė kėlėsi melžti ožką ir aš kartu atsikėliau. Į kelionę ji man įdavė virtą bulvę su lupyna."

Prasidėjo klaidžiojimas po nežinomus kaimus. Benamių vaikų tada buvo gana daug. Kas duodavo bulvę, kas truputį duonos. Užpuolė utėlės, niežai, atsivėrė žaizdos ant kojų ir rankų. Iki šiol atsimena tetos išmokyta maldele, kurią vis kartojo: "Angelėli saugužėlį, būk prie manęs visados, kad aš mažas kūdikėlis nepražūčiau niekados" ...

Ypatingai sunku buvo žiemai užėjus. Priglaudė kažkokia senutė prieš savo pačios vaikų valią. Pavasarėjant išodino į traukinį ir liepė važiuoti iki Maskvos. Sustojus dideliame mieste išlipo, bet pasirodė, kad tai kitas miestas, dar toli iki Maskvos. Vėl tokia pat vasara, ir dar viena žiema ... Išmoko vogčia įsėsti į traukinius, kurie ne visados važiavo Lietuvos pusėn. Pagaliau išgirdo žmones kitaip kalbant negu rusiškai. Viena geriau išsilaikiusi šeima, Ukrainoje ar Baltarusijoje, atkaitino ir vėliau net bilietą nupirko iki Vilniaus. Iš ten patraukė pėsčia į Kauną. Pakeliui teko nakvoti net šuns būdoje, kuris pasirodė svetingas ...

Jau matau, kad baigiasi mano vieta, o jausmingas Čeplevičiūtės reportažas dar labai ilgas. Trumpai – Aldona pasiekė Kauną, bet ten mamos nebuvo. Ji išsikraustė kažkur apie Ukmergę. Pagaliau rado motiną, bet ji jau sunkiai sirgo ir gretai mirė. Buvo rastas jos sesers gimimo liudijimas. Aldona virto Jule. Įsidarbino. Vos 18 metų ištekojo, ne tiek iš meilės, bet daugiau norėdama atsikratyti savo pavardės, kuri jai tik nelaimės nešė. Užaugino keturius vaikus, jauniausias armijoje. Gyvena ji 14 kvadratinį metrų plotyje. Čia pat glaudžiasi duktė su šeima ir 30 metų sūnus. Kitas, vyresnis, vedęs išsikraustė kitur. Butams gauti eilėje prieš Mingailaitę yra dar keliasdešimt šeimų. Štai kur tikra tremtinė, Prieš jos pergyvenimus mūsų dabartinės bėdos tikrai mažos. (vm)

kad sovietai nori dominuoti pasaulyje ir griebis viską, ką tik gali, ir dar kiek daugiau. Jų 55% prileidžia, kad sovietai griebis karo, jei tikės, ką nors iš jo laimėti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

SECURITY OFFICERS NOW HIRING
Security Officers needed for full time, and part time.
Positions — in South Philadelphia, Northeast, Center City, and Langhorne.
We offer top wages, Vacation, holidays, bonuses and hospitalization. Apply in person. Only to:
DELAWARE VALLEY PATROL
8040 Roosevelt Blvd., Room 114,
Philadelphia, Pennsylvania
215-332-4495 (19-23)

RN'S
7-3 SHIFT
REHAB EXPERIENCE PREFERRED
CONTACT
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA REHAB CENTER
20 SUMMITT ST.
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F (19-22)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuva pakeliui į Nepriklausomybę**Prieš aušrą?***Vytautas Meškauskas*

NY TIMES balandžio 19 d. pirmame puslapyje pranešė, kad dieną anksčiau Lietuvos Aukščiausioji Taryba, atseit aukščiausias respublikos organas, 291 balsais – tik 8 deputatams susilaikius, – priėmė konstitucijos pakeitimą, pagal kurį respublikoje negalioja tie Sovietijos įstatymai, kuriems respublika nepritaria; kad Lietuva turi savo pilietybę, kas suvaržo joje išikūrimą ne josios piliečių ir kt., ką estai jau anksčiau buvo padarę, bet Lietuvos ir Latvijos Aukščiausios Tarybos, Maskvos paspaustos, susilaikė. Tas faktas leidžia džiūgauti – per pusmetį padėtis tiek pasikeitė, kad dabar jau be jokios baimės galima eiti prie nepriklausomybės. Kad ne tik mums 'susimaisė protas', rodo kitas faktas. Estai nutarė nepasiduoti. Pagal tą patį pranešimą, jų Aukščiausioji Taryba priėmė planą, kuris skelbia visišką Estijos ūkinę nepriklausomybę nuo Maskvos. Jis pripažįsta ne tik privatinę nuosavybę, bet ir leidžia ją turėti svetimšaliams.

Ir tai nepaisant balandžio 8d. maskvinės Aukščiausios Tarybos prezidiumo įsako, kuriuo agitacija už įsstojimą iš Sovietijos baudžiama nuo 3 iki 10 metų kalėjimo! Tiesa, kaip nurodėm gegužės 11 d, "Iš kitos pusės" skiltyje tai taikoma tik tada, kai atsiširti norima TSRS konstitucijai prieštaraujanti būdu. O čia turime reikalo su pačios Aukščiausios Tarybos nutarimu. Matyti, kad Kremliuje tikrai kairioji ranka nežino ką daro dešinioji.

Jei po tokio, kad ir migloto įsako Lietuvos Aukščiausioje taryboje niekas nedrįso balsuoti prieš suverenitetą, o tik 8 susilaikė, tai irgi parodo nuotaikas.

Visa tai įvyko labai didelių įvykių Kinijoje fone. Kai kurie juos stebėjusieji už-

sienio žurnalistai giriasi buvę milžiniškų istorinių pasikeitimų liudininkai. Valdžia ne tik neišvaikė laisvės reikalavimų studentų demonstracijų, bet net pati vizitavo bado streiką paskelbusius. O tuo metu pas juos viešintį aukštą svečią – patį Gorbačiovą, – vežiojo taip, kad nesusidurtų su demonstrantais akis į akį, nors dėl to reikėjo kas valandą keisti anksčiau numatytą dienotvarkę. Studentai reikalavo daugiau laisvės, demokratijos ir laisvų laikraščių, kurie iškeltų dabartinės biurokratijos negeroves. Tai rodo, kad 'proletariato diktatūra' jau nustojo savo patrauklumo. Per 70 metų niekur nesukūrusi žemėje 'rojaus', ji nustojo savo blizgesio ir substancijos. Pats Gorbčiovas, kinų studentus pavadinęs 'karšta-košiais', grįžęs pareiškė, kad jų reikalavimai verti dėmesio!

Visa tai leidžia tikėtis, kad Lietuva yra pakeliui į tokią padėtį, kurios reikalauja ir raudonieji studentai. Valdžia turi atsakyti liaudžiai ir siekti jos gerovės. Tam ji turi turėti pasitikėjimą. Lietuvos atveju, jei valdžia nori turėti pasisekimo, ji visų pirma turi identifikuotis su tauta, turi tapti 'lietuviška' ir suvereni...

Bet ar iš tikro jau beveik prieš pat aušrą? Bronys Raila, savo knygoje TAM-SIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ, pasakoja kalbėjęs Paryžiuje su vienu britų žurnalistu apie ateitį. Žinoma, kalba palietė ir karo galimybes. Britas jų greitai nepramatė. Girdi, atominiam karui būdingi – staigmena, netikėtumas, nelauktinumas, slaptumas. Jo galima laukti tik tada, "... kai metus ar net kelis metus ims atrodyti, kad pasaulis nurimo, kad tie, kurie koliojasi, dabar bučiuojasi ir broliaujasi, kad ateina ilgos taikos amžius, kad visos galimos nepuolimo sutartys jau pasirašytos, pada-

Š.m. gegužės 20 d. Chicagoje, Jaunimo Centro auditorijoje, įvyko JAV LB Kultūros Tarybos tradicinė Premijų šventė, kurių pirmoji buvo 1980 m. gegužės 14 dieną. Gražaus pavasario šventė įdomi tuo, kad į mūsų margų parengimų programą įeina išeivijos kūrėjai, kuriems visos šventės dėmesys ir skirtas.

Ši šventė buvo surengta naujosios Kultūros Tarybos, vadovaujant Dalei Kučėnienėi. Ji prasidėjo D. Polikaičio muzikos garsais, kurie į salę įvedė 1988 metų laureatus, publikai sutinkant juos garsiais plovimais. Į sceną juos atlydėjo dvasiškai, Lietuvos gen. konsulas Chicagoje, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, Lietuvių Fondo tarybos ir valdybos pirmininkai ir visi JAV LB Kultūros tarybos nariai. Salės viduryje sėdėjo eilė garbės svečių.

Iškilmingoji dalis buvo pradėta Lietuvos himnu. Invokaciją sukalbėjo kun. A. Saulaitis, SJ. Naujovė šioje šventėje buvo kiekvienai kultūros sričiai pagamintos vėlia-

rytos pačios didžiausios, absurdiškiausios nuolaidos ir dar naujos pažadėtos, kada viena stovykla kitai stovyklai siuntinėja brolišiausius linkėjimus, dalinasi komplimentais, džiaugiasi gera valia ir per pasaulio opiniją skraido tik taikos balandžiai, – tada aš pradėsiu tikėti, kad atominis karas nebetoli".

Ar toks laikotarpis ne dabar? Tikėkimės, kad ne. Juk daug ir kitų patikimų pranašysčių pasirodė neteisios. Kad ir pagarsėję Orwelio "1984" metai, kuriuos tik dabar sovietai išsivertė ir paskelbė savo spaudoje. Jei vėžys po penkerių metų nepasirodo, žmogus laikomas išgydytas.

Ar taip ir su tautom? Prieš keliadešimt metų Kinijos-Sovietijos suartėjimas buvo laikomas pavojum visam pasauliui. Tie du milžinai, atrodė, susijungę galėtų padiktuoti savo valią Azijai, o vėliau pasauliui. Nūdien, tačiau, ūkiškai jie turi dar tik 'besivystančių šalių' statusą! Ilgiau pagyvenus, visko galima patirti.

P.S. NY TIMES red. pasiteiravus Valstybės D-to pažiūros, jo informacijos pareigūnas Richard Boucher atsakė: "Mes stipriai pritariame pabaltiečių taikingoms pastangoms atgauti savo likimo kontrolę. Jų spartą, kryptį ir galutinį tikslą turi nustatyti pačios Baltijos tautos."

vos, kurias scenoje išrikiavo tautiniais drabužiais pasipuošęs jaunimas. Šventę oficialiai atidarė JAV LB Kultūros tarybos pirm. Dalia Kučėnienė, savo kalboje iškėldama šventės prasmę ir laureatų įnašą į mūsų tautos kultūrinį lobį.

Premijų įteikimui vadovavo Nijolė Martinaitytė, JAV LB Kultūros vicepirmininkė. Premijas įteikė mecenatas – JAV LB Krašto valdybos pirm. dr. Antanas Razma ir Lietuvių Fondo vardu – Stsys Baras ir Marija Remienė.

Šiais metais mokslo premija teko net dviem laureatams – dr. Algirdui Greimui ir dr. Petrui Jonikui. Marija Rėmienė pristatė laureatą dr. Petrą Joniką, kuriam buvo įteikta mokslo premija. Dr. A. Greimui negalėjus dalyvauti, premiją priėmė ir padėkos žodį tarė Birutė Drungienė.

Su muzikos premijos laureatu Andriumi Kuprevičium supažindino Stasys Baras.

Su teatro premija, kuri buvo skirta Los Angeles Dramos Sambūriui, supažindino Edvardas Tuskenis. Premiją priėmė šio sambūrio pirm. Vincas Dovydaitis.

Žurnalistų premija atiteko žinomam žurnalistui Vytautui Meškauskui, kurį svečiams pristatė dr. A. Razma. Jam negalint dalyvauti, premiją priėmė Vaclovas Mažeika, Vilties draugijos pirmininkas.

Zita Sodeikienė buvo apdovanota dailės premija.

Su radijo premijos laureatu Juozu Stempužiu supažindino dr. A. Razma.

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalia Kučėnienė visus laureatus apdovanojo specialiai šiai šventei sukurtais medaliais.

Laureatai savo padėkos kalboje išreiškė padėką mecenatams ir visuomenei, kuri se-

ka jų kūryba ir stiprina juos moraliai, teikdami jėgų kūrybiniame darbe. Sekė sveikiniai žodžiu ir raštu.

Meninę dalį atliko D. Polikaičio muzikinis ansamblis. Dainavo Darius Polikaitis, Linas Polikaitis, Audrius Polikaitis ir Vidas Neverauskas. Visi kūriniai D. Polikaičio. Los Angeles Dramos Sambūris suvaidino K. Ostrausko "Raudonkepuraitės" ištrauką, režisuotą Petro Maželio. Vaidino: Sigutė Mikutaitytė, Ema Dovydaitienė ir Vincas Dovydaitis. Maldą prieš vakarienę sukalbėjo kun. Pranas Garšva.

Oficialioji dalis baigta "Lietuva Brangi". Puotos metu svečiai sveikino laureatus ir dalijosi išgyventais išpuoliais.

Šventės rengimo komitetą sudarė: Birutė Jasaitienė, Matilda Marcinkienė, Halina Moliejienė, Vida Momkutė, Irena Polikaitienė, Živilė Šilgalienė ir JAV LB Kultūros taryba.

IX-ji Premijų šventė praėjo pakilioje, iškilmingoje nuotaikoje. Jų eigoje jau pagerbta apie 70 išeivijos laureatų, o rodos dar tik vakar mano vadovaujama JAV LB Kultūros taryba gyveno pirmosios šventės rengimo rūpesčiais...

Tikime, kad ši premijų šventės tradicija bus gyva tol kol bus gyva JAV Lietuvių Bendruomenė.

Train to be a Professional

• SECRETARY
• EXECUTIVE SEC.
• WORD PROCESSOR

HOME STUDY / RES. TRAINING

• FINANCIAL AID AVAIL.
• JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Nat'l. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

Mažosios Lietuvos Fondas

renka, leidžia ir skleidžia Mažąją Lietuvą liečiančią medžiagą, jos istoriją, kalbą, etnografiją, praeitį, parodydamas pasauliui, kad Mažoji Lietuva (dabar Kaliningrad oblast) nuo amžių baltiškas – lietuviškas kraštas.

Tam pritardamas(s), siunčiu auką \$.....
Foundation of Lithuania Minor, c/o Ramūnas Buntinas, 908 Rob Roy Place, Downers Grove, Ill. 60516.

Pavardė, vardas

Adresas

■ Iaiškai Dirvai

VĖL SURINKIME MILIJONĄ PARAŠŲ

Amerikos lietuvių veikėjų suvažiavime, įvykusiame 1921 m. gegužės 30-31 dienomis Washingtone, dalyvavo apie 150 įvairių Amerikos lietuvių organizacijų atstovų. Jie, su atitinkamomis išskilmėmis, įteikė tuometiniam JAV prezidentui W.G. Hardingui peticiją, kurią buvo pasirašę milijonas Amerikos piliečių (parašai buvo įrašyti į 138 knygas), prašant pripažinti Lietuvos nepriklausomybę *de jure*.

Toks pripažinimas įvyko sekančiais, 1922 metais,

o Amerikos pavyzdžiu pasekė ir kitos didžiosios valstybės.

Parašai šiai peticijai buvo pradėti rinkti 1919 metais. Šįmet sukanka 70 metų nuo to istorinio dokumento gimimo, liudijančio tuolaikinių Amerikos lietuvių susipratimą bei svarbias ir pažymėtinas pastanga visokeriopai padėti jaunai, nepriklausomai Lietuvai.

Labai vertėtų ir dabar paruošti naujas peticijas, reikalaujančias nepriklausomybės atstatymo Lietuvoje. Reikėtų vėl suorganizuoti parašų rinkimą – surinkti milijoną parašų JAV ir, kiek įmanoma

kituose laisvojo pasaulio kraštuose.

Parašų koordinuotas rinkimas bei peticijų įteikimas atitinkamų kraštų vyriausybėms efektingai ir efektyviai prisidėtų prie naujo tautinio atgimimo tėvynėje ir jos pastangų išsilaisvinti.

Tokios peticijos būtų prasmingas ir svarbus išeivijos lietuvių įnašas, rodąs visos tautos gyvastumą.

Vyt. Plukas
Santa Monica, CA

APSIRAŠIAU!

Mano rašytame "Vietoj sveikinimo atviruku sukaktuvininkui Broniui Railai (Dirva, Nr. 14) pasakyta, kad Sukaktuvininkas atvažiavo į Panevėžį baigęs Ramygalos progimnaziją. Apsirašiau ir labai atsiprašau! Jis buvo baigęs Rozalimo progimnaziją.

K. Barėnas

ATSAKYMAS, LIEČIANTIS ČEKUOLIO GRIMĄ

Bendrai paėmus, nemėgstu diskusijų ir ginčų liečiančių mano rašinius. Visi turi teisę savaip juos interpretuoti. Bet, kai paliečiama teisė, lietuviui savo žemėje šeimininku būti, tai, manau, būtų nuodėmė tylėti. Reikalus liečia mano rašinį "Kai veidrodyje save pamato (Dirva 1989 balandžio 13 d. Nr. 15-8)." V. Mariūnas, žinomas veikėjas ir spaudos darbuotojas, kurį aš gerbiu, į mano rašinį sekančiai atsiliepia. "Juozas Žygas našus žurnalistas. Mėgsta dinamiškus įvykius, dažniausiai sugėba juos drąsiai, taikliai ir objektyviai vertinti. tik ne šį kartą. Drąšos, tiesa, ir šį kartą net per daug, bet objektyvumu jis taip toli nuo tiesos, kaip Marksas nuo Dievo." Ne, mielas, V. Mariūnai, ir šį kartą taip toli nenuklydau, kaip Jums atrodo! Tik čia jau ne jūsų kaltė!

Jis gana plačiai cituoja mano rašinį. (...) "Nė klausimo ne kėlėme, ar jis persitvarkęs, ar tik nusigrimavęs. Grįžęs į Vilnių, nusiplovė grimą, ir pasirodė jo tikrasis veidas." Dabar, sekdami Žygo minties slinktį lauktume, kaip Čekuoelis jau be grimmo ir tikruoju veidu vėl ėmė su malonumu išeivius purvais drabstyti. O esame nuvedami į teatrą, kuriame išeivijai jokio vaidmens nebuvo paskirta." Toliau yra aprašoma "Kiaulės snukio" istorija. Ne, mielas, V. Mariūnai, tąsa ir išeivijos rolė buvo, tik nebuvo "teatro". Bet čia ne jūsų ir ne mano kaltė! Taip pat nekaltinu nei gerb. Dirvos redak-

toriaus, kuris per daug liberaliai žirkklėmis pasišvaistė!

Dėl šio rašinio Dirvos redaktorius man skambino, girdi, rašinys nebėra aktualus ir per daug ištęstas. Su valdžia nesi-barsi! Tad ir paminėjau, kad redaktoriai turi teisę trumpinti – jeigu minties nepakeičia. Tad ir patrumpino! Pirma, rašinys išsiųstas 1989.III.7, o panaudotas 1989.IV.13. Šiais "Telefax'u" laikais, po penkerių savaitių, daug kas aktualumo nustoja. O kas liečia antrą klausimą, būtent "ištęsimą" – tai spaudoje randame daug rašinių, kurie nėra nei įdomūs, nei aktualūs ir net ištęsti. Bet čia jau redaktorių teisė ir dėl to ginčų nevesime.

Dabar, kas liečia "nutolimą nuo tiesos". Tai nebuvo taip toli nutolta. Mano rašinyje tilpusiame Dirvoje 1989 m. balandžio 13 d. rašoma. "Mum nereagavus, jame atgimė čekisto kraujas, juk ne veltui Maskvoje institutą baigė. Gal užuodė, kad Maskvoje širšynas sujudo. Tad pradėjo keisti kryptį. Įvykiai ateina ir pralina..."

Čia ir yra nesusipratimo esmė! Mano rašinyje turėjo būti. "Tad pradėjo keisti kryptį. Gimtajame krašte Nr. 5 1989 vasario 2-8 d. buvo patalpintas laikas. "Gerb. A. Čekuoeli, iki šiol jutau slaptą neapykantą tam istorijos peržiūrėjimui, kuris dabar vyksta Tarybų Sąjungoje. O S. Gaubo laiškas ("G.k.", Nr. 35, "Žmonės, nežinantieji savo istorijos, yra vaikai" privertė mane prabilti. Pyktis atėmė net lietuvių kalbą, kurią šiaip jau neblogai moku, todėl rašau angliškai (...) Užuoat pripažinęs, kad tie pabėgėliai iš Lietuvos kelia tik siaubą. Jūs vaizduojate juos "šiaip jau gerai žmonėmis", kurių vienintelis noras yra būti Jūsų bičiuliais. Šie naujai atrastieji "bičiuliai" – tai žmonės (jų vaikai ir anūkai), kurie žudė, grobė ir prievartavo, kankino ir šaudė Kauno IX forte, Vilniaus gete, pasmerkė mirčiai pažangiuosius veikėjus, komunistus ir

partizanus. (...) L. Aleksiejūnas rašo, kad Stalino rankos suteptos lietuvių krauju. Patikslinsiu: šiuo krauju suteptos ir lietuvių kolaboracionistų rankos. Pats laikas demaskuoti šią naują politinės apgavystės bangą." P.S. Reikalauju išspausdinti šį laišką neredaguotą. "G.k." Tai darome su malonumu. (...) Mes gyvendami demokratiname krašte tikime į spaudos laisvę. O laisvėje pasitaiko, kad ir nesamones parašo. Visai kitas reikalas yra tas prierašas. "G.k." Tai darome su malonumu." Čia ir nusišaipto prieš mus "Kiaulės snukis"!"

Tas prierašas ir iššaukė mano rašinį. Deja, tas "su malonumu" iš mano rašinio kažkaip išnyko. Ačiū už dėmesį!

J. Žygas

PARAMA DIRVAI

Atnaujinami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

M. Kriščiukaitis, Avon	5.00
V. Janušauskas, Longueuil	5.00
J. Reigys, Australija	5.00
M. Jankaus jūrų budžių igula, Cleveland	50.00
I. Žernis, Bloomfield	25.00
Čiurlionio Ansamblis, Cleveland	50.00
Z. Brazis, Baltimore	10.00
V. Aukštuolis, Munster	10.00
J. Čibiras, Dayton	5.00
S. Bacevičius, Corona del Mar	15.00
A. Sciuka, rochester	10.00
V. Šeštokas, Los Angeles	50.00
B. Ščepanavičius, Mississauga	5.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

TOOLMAKERS

A fully qualified toolmaker is needed to produce complex dies, jigs and fixtures from samples, sketches or drawings. Ability to perform his/her own layout and development work, the ability to use precision measuring devices is required.

Our company offers a friendly atmosphere with a competitive compensation and benefits program. Those who are interested should send resume with salary history to

WHEELLOCK INC.
Attention: Human Resources
273 Branchport Ave.
Long Branch, NJ 07740

Equal opportunity employer m/f

(20-26)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

BIRŽELIS

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivų Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.

Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko \$3,132 iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche. Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko \$2,452 iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Zūriche

Kelionė Nr. 803 rugpjūčio 3-17 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko \$2,482 iš Čikagos

LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje. Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje. Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko \$2,392 iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje. Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko \$1,982 iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje. Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje. Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko \$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje

Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko \$1,782 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.
Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems gimnalinčiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164
Tel.: (617) 965-8080

KŪRYBA IR MOKSLAS

Lietuva, tėvynė mūsų

Aleksandras Merkelis

*Lietuva, tėvynė mūsų,
Tu didvyrių žemė!
Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.*

Tautiškoj giesmėje Vincas Kudirka paskelbė lyg ir Lietuvai savo testamentą, kurį vykdydama lietuvių tauta augtų, stiprėtų ir amžiais išliktų gyva ir laisva.

Jau daug metų praėjo, kai lietuviai savo džiaugsmo ir skausmo valandose gieda Tautišką giesmę, Vinco Kudirkos parašytą Lietuvos testamentą savo tautos vaikams, tačiau, gal būt, retas tepagalvoja, ko iš mūsų ši giesmė reikalauja, kad lietuvių tauta augtų, stiprėtų amžiais išliktų gyva bei laisva, ir savo kūrybiniais žygiais šviestų ir garsėtų.

Tautiškos giesmės pradžioje Vincas Kudirka skelbia, kad Lietuva, tėvynė mūsų – didvyrių žemė. Tuo Didysis Varpininkas nori pasakyti, kad Lietuva, stengdamas išlikti, privalo būti didvyrių žeme. Mūsų žūtbutinėje kovoje dėl savo egzistencijos didvyriškumas daugiau sia lemia. Lietuvių tautą didvyriška būti įpareigoja mūsų ypatinga geopolitinė būklė. Juk Lietuva tarp didelių grobuoniškų kaimynų, kurie nuo amžių kėsinasi į jos laisvę. Jos negina nuo priešų nei aukšti kalnai, nei plačios jūros (šiuo metu ir tai nebeapgintų). Lietuva, kiek pajėgdama, pati turi gintis, pavergtą – budėti savo tautos gyvybės sargboje.

Kas gi tas didvyriškumas, kurio Vincas Kudirka iš mūsų tautos reikalauja? Didvyriu laikome tą, kuris iš meilės savo tautai ar kuriai kilniai idėjai aukoja viską, net savo gyvybę. Niekas neturi didesnės meilės, kaip tas, kas guldo savo gyvybę už savo prietelius – sako šv. Jonas Šventame Rašte.

Vincas Kudirka viename savo eilėrašty sako, kad ne tas yra didis, prieš kurį milijonai prispausti retežiais žemyn galvas lenkia, o dvasioje keikia.

Tik tas yra didis, kurs gyvas tį savo • Paskyrė teikimui tik artimam laimės, • Kuris didžius darbus žmonijai aukavo • Prieš ką sviets klaupia su dėkui, niš baimės.

Didvyriškumas tautai yra reikalingas visais laikais, bet jis ypač būtinas, kai tauta pavergtą ir naikinama. Ir Vincas Kudirka savo eilėraščiuose, publicistikoje ir gausioje verstinėje literatūroje ugdo mūsų tautoje didvyriškumą. Savo eilėrašty "Maniešiams" skelbia, kad Lietuva, kovodama su įnirtusiu priešu, privalo tapti hidra devyngalve, "kuriai nukirtus galvą, tuoj kelios galvos vieton jos išdygsta". Jis pranašingai skelbia, kad Lietuva išliks, "tik į hidrą gyvumo pavirtus". Kitais žodžiais tariant, tik nuolatinis didvyriškumas, be paliovos, ir besąlyginės aukos gali Lietuvą išlaikyti gyvą.

Priežodis sako, kad ir

šventųjų nagai į save riesti. Žmogus labiau linkęs į savanau-diškumą, negu į auką, ir didvyriškumas gyvenime ne taip jau dažnas. Tad Vincas Kudirka stiprybės ragina semtis iš praeities. Dabarties didvyriškumas ne visada pastebimas ir įvertinamas. Dažnai jį tik laikas iškelia ir įamžina. Praeities didvyriškumas, atsijęs nuo kasdienės pilkumos, ryškiau šviečia, žavi ir patraukia. Tik pažindami savo tautos praeitį, semiamės iš jos stiprybės dabarties kūrybai. Dabarties karta susivokia ir savo uždavinį supranta tik tirdama tautos praeitį, nes dabarties prasmė ir ateities siekimai išsryškėja tik praėjusių amžių šviesoje.

Savosios praeities idealizavimas ir gimtosios kalbos meilė – tai du mūsų tautinio atgijimo bei kultūrinio renesanso veiksniai. Ir vienas ir antras iš jų grindžiamas meile, susižavėjimu kilnia, nekintama ir siektina vertybe, o tikroji meilė neįmanoma be doros, be palenkimo savo valios vykdyti tai, kas kilnu ir amžina.

Dorovė – tai iš tamsosėjimas į šviesą, tai mažų dalykų aukojimas amžiniesiems, tai laiko akimirkos džiaugsmo atsisakymas dėl amžinybės. Tai amžinybės pėdos lakiajame laiko amžių smėly.

Jei mūsų tautinis atgijimas būtų apsiribojęs tik praeities idealizavimu ir gimtosios kalbos meile, jis būtų greit sustingęs, virtęs salioniniu, koku

jis daugiau ar mažiau ir buvo nuo Vilniaus universiteto laikų, o gal būt, ir išblėsęs draug su "Aušra". Bet gi mūsų tautiniame atgijime buvo ir trečias prad – gal būt, pats stipriausias ir daugiausia lėmęs – dorovinis.

Mūsų tautinis atgijimas kilo iš liaudies, bet jos reiškėjas buvo ne pati liaudis, bet jos vaikai, siekią šviesos. Liaudies konservativizmas, jos sustingimas savo formose, jai padėjo per didžiausias audras išlaikyti tautiškumą ir dorovę. Bet tai buvo sustingęs, statistiškas tautiškumas, kuris, nors ir pamažu, bet tolydžio mažėjo ir nyko. Kad tas tautiškumas amžiais galėtų išlikti ir stiprėti, jis turėjo augti, tapti dinamiškas, kūrybiškas.

Darbas savo tautai jokių medžiaginių gėrybių nežadėdamas, reikalavo sunkios aukos ir buvo kupinas didžių pavojų. Tad to darbo tegalėjo ryžtis tik tie, kurie šventai tikėjo jo būtinumu, ir tokių buvo nedaug. Tai darbas, kuriam teryžosi aukštos dorovės žmonės, žmonės galį dėl didžių dalykų išsižadėti kasdienių patogumų. Žmonės – pro pilkus kasdienybės rūkus matą kalno viršūnę siekiamąjį Laimės Žiburį, ne savosios, bet savo tautos LAIMĖS ŽIBURĮ.

– Atrodo, kad kiekvienam lietuviui inteligentui turėtų rūpėti vieši jo tėvynės reikalai, ypač remiami išlikimo instinktu

Vincas Kudirka (1858 - 1899)

atrodo, negalėtum leisti priartėti minčiai, kad inteligentų tarpe būtų širdžių atšalumas, matant taip skriaudžiamą motiną; atrodo, kad inteligentų aukos gelbėti savo tautybei turėtų plaukti be galo ir reikšti jausmus ir išrokavimą tėvynainio, o ne pirklio. Tačiau viso to nematyti, – 1891 m. Tėvynės Varpuose rašė Vincas Kudirka.

Pasak Vinco Kudirkos, labai mažai tebuvo inteligentų besirūpinančių savo tėvynės reikalais ir jos labui nesigailinčių nei darbo, nei paskutinio skatiko. "Visi kiti 'inteligentai', lyg leda is apkrovę savo krūtines, idant kartais, atminus Lietuvą, nesuplaktų širdys; o jeigu retkarčiais ir kas ją atsimena ir primeta skatiką jos 'labui', tai tik su tokia sąlyga, idant jam už tai, lyg turguje, būtų atlyginta. ... Teisybė – rūpinimasis tėvynės reikalais kartais neleidžia saldžiai išmiegoti, skaniai pavalgyti ir smagiai virškinti. Tai nenuostabu, jei kai kurie 'inteligentai' šalinasi to rūpesčio".

Sunkūs ir skaudūs mūsų tautinio atgijimo laikai reikalavo iš dirbančiųjų didelės aukos, aukštos doros, įstengiančios gyvenimo patogumus ir viliojančias medžiagines gėrybes palenkti siekiamojo tikslo kilnui, juo šventai tikėti ir jam viską aukoti.

Nuo Simano Daukanto ligi Vaižganto, pasiekusio nepriklausomos Lietuvos visokeriopo suklestėjimo laikus, daugis negausių mūsų tautinio atgijimo veikėjų buvo riteriai be baimės ir priekaišto, buvo žmonės, kurių gyvenimas ir skelbiamos idėjos sudarė patrauklią sintezę, kurie skelbė ir įvykdė tai, kuo patys šventai tikėjo. Ir nenuostabu kad tų apaštalių balsas neliko balsu šaukiančiu tyruose, bet pasakui save traukė kas kart didesnės žmonių minias ir jas atvedė į visų svajojamą ir siekiamą laisvės žemę.

Prieš rusinimą ir lenkinių

mą lietuviai daugiausia galėjo atsispirti savo pranašumu ir, aišku, atsilaukė tik pranašieji, o silpnieji negrįžtamai nuplaukė su didžiąja srove. Lietuvių tautinis atgijimas bei stiprėjimas – tai tautos kėlimas į kultūrinės ir dorinės aukštumas. Kiekvienas mūsų tautinis atgijimo veikėjas daugiau ar mažiau sielojos lietuvių tautos kultūrinio ir dorovinio stiprėjimu.

Lietuvių tautinis atgijimas nebūtų buvęs galimas be dorovinio atgijimo. Lietuvos bajorai turėdami perteklių medžiaginių gėrybių ir stiprų lenkų kultūrinį užnugarį, buvo pasmerkti išsigimti ir žlugti daugiausia dėl to, kad jau per daug drąsiaiėjo nedorybės takais, tapo žmonėmis be idealų ir ateities. Ir jei visa mūsų šviesuomenė būtų pasukus bajorų pramintu taku (o pagundų buvo daug!), tai galimas dalykas, kad mūsų liaudis, – Ūkininkų Lietuva, – nebūtų prisikėlus laisvam gyvenimui, kaip nebeprisikėlė Bajorų Lietuva.

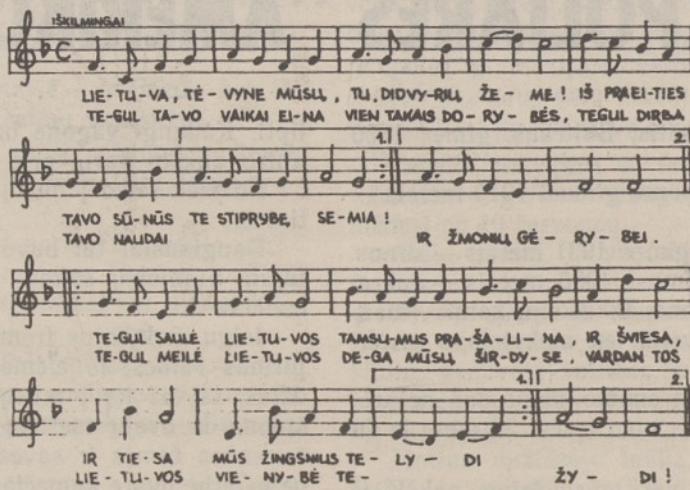
Priespaudoj gyvenančiai tautai grąso ne tik kultūrinis, bet ir dorovinis nykimas ir jam atsispirti reikia didvyriškų pastangų. Tam teigimui pavaizduoti, praeitis duoda apščiai pavyzdžių. Didvyriškumas ir doroviškumas glaudžiai tarp savęs susieti. Kur nėra dorovės, ten negali būti didvyriškumo, pasiaukojimo aukščiausiam gėriui. Tad ir didysis mūsų tautinio atgijimo žadintojas, kurstytojas ir organizatorius Vincas Kudirka daug sielojasi tautos doriniu tobulėjimu ir daugiausia nepakenčia savanaudiškumo, kuris daugiausia viso pikto neišsenkamas šaltinis. Sielodamasis savo tautos doroviniu stiprėjimu, jis drąsiai aikštėn kėlė visas piktybes, nes anot jo, "Pikto nėra ko slėpti, nes slėpdami leisime tiksliai jam išbujoti, o kai įleis giliai šaknis – jau sunku bus išrauti".

Vilkdamas švieson visą tai, kas mūsų tautoje pikto ir nevės žemę.

(Nukelta į 6 psl.)

TAUTIŠKA GIESMĖ

Lietuvos himnas
V. Kudirka

Lietuva, Tėvynė mūsų,
Tu didvyrių žemė,
Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

Tegul Tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba Tavo naudai
Ir žmonių gėrybei.

Tegul saulė Lietuvoj
Tamsumas prašalina,
Ir šviesa, ir tiesa
Mūs žingsnius telydi.

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos
• Vienybė tožydi!

Lietuva, tėvynė mūsų

(Atkelta iš 5 psl.)

gero, Vincas Kudirka Tėvynės Varpuose džiaugėsi ir kiekvienu jos šviesos pragiedrulėliu, kiekvienu ženklu rodančiu kultūrinį ir dorovinį stiprėjimą, jos didvyriškumo pasireiškimą.

Nė vienu klausimu Vincas Kudirka tiek daug nesisiejojo ir nerašė, kaip apie lietuvių pareigas savo tautai. Jam buvo aiški tiesa, kad tauta yra tiek stipri ir gabi, kiek jos žmonės yra ištikimi jos didiesiems idealams, ir jiems auksa ne tik savo darbą, bet, reikalui esant, net ir gyvybę. Kas siekia teisės ir dėl jos kovoja, tas turi pasiimti ir pareigas. Ir juo kas turi didesnę teisę, tam skirtos ir sunkesnės pareigos. Ir lietuvių tautos kovoje dėl savo teisių, daug lėmė tautinio pareigingumo stiprėjimas.

Tautai kultūriškai kilti būtina ne tik savo praeitį pažinti bei jos kultūrinį lobis pasisavinti, bet jai reikia ir šviesėti, nes tik šviesa padeda geriau pažinti praeitį, kurti geresnę dabartį bei numatyti ateitį. Lietuvių tautos šviesėjimas — taip pat svarbus mūsų tautinio atgijimo ir stiprėjimo veiksnys. Kiek Lietuva darės šviesenė, tiek ji tapo tautiškai ir kultūriškai stipresnė. Tautai matydami Lietuvos pavergėjai rusai siekė, kad Lietuva, anot poeto Antano Baranauko, būtų tamsi ir juoda. Ir Vincas Kudirka, ir kiti žymesnieji mūsų tautinio atgijimo vadai, daug dėmesio kreipė Lietuvos švietimui ir jų skelbiamose programose švietimas statomas pirmą eilę. Tad Vincas Kudirka ir savo Tautiškoje giesmėje metaforiškai sako, kad saulė, tas didysis šviesos ir gyvybės šaltinis, pašalintų Lietuvos tamsumus, o šviesa ir tiesa lydėtų lietuvių žingsnius.

Vincas Kudirka šviesą greitina su tiesa, nes be šviesos neįmanoma tiesa. Juo žmogus šviesesnis, juo daugiau pažįsta tiesos ir drąsiau už ją kovoja. Tiesą mylįs, tiesa gyvenąs, ją skelbiąs ir dėl jos kovojąs yra didvyris, visuomet pasiruošęs už ją padėti savo galvą. Melagis — visuo ment bailys, savim nepasitikįs, pataikūnas, pagal reikalą savo nuomonės keičiąs kaip pirštines. Vincas Kudirka, pats būdamas tiesos riteris, ir lietuvių ragina tokiais būti.

Didvyriškumas negalimas ir be meilės, nes žmogus gali aukotis tik tam, ką labiau myli už save. Už tėvynės laisvę karžygiškai mirs tik tas, kuriam tėvynė, anot P. Montagacca, tas šventas žodis, kuris ūkininką atplėšia nuo žagrės, darbininką — nuo darbo, mokslininką — nuo knygos; kuris ištraukia jaunikaitei ar sužadėtinį iš mylimosios glėbio, ir visus žmones surenka prie vienos vėliavos, į kurią jie žiūri didvyrio drąsumu ir kankinio meile.

Lietuvių tautos kovoje dėl savo šviesesnės ateities, tėvynės meilę Vincas Kudirka laikė svarbiu veiksmu ir tautiškos giesmės paskutiniame posme sako, "tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse". Tėvynės, arba Lietuvos meilė mūsų tautinio atgijimo ir nepriklausomybės kovų metu turėjo didelės reikšmės. Jei ji tuomet degė lietuvių širdy

se, tai didžiausias ano meto mūsų poezijos, ypač tėvynės meilės dainiaus Marionio nuopelnas. Nepriklausomoje Lietuvoje tėvynės meilė jau gerokai kitaip buvo suprantama, negu tautinio atgijimo ir nepriklausomybės kovų metu. Juk gyvenime dažnai taip esti, kad mes karštai mylime tą, ko siekiame, o siektą jį laimėjus, meilė blėsta. Nepriklausomoje Lietuvoje mes varžėmės daugiau dėl teisių, o pareigoms buvom jautrūs tiek, kiek mums jas įstatymai primindavo.

Paskutiniai Tautiškos giesmės žodžiai skelbia, kad "vardan tos Lietuvos vienybė težydi". Jau pirmuosiuose savo lietuviškos veiklos žygiuose Vincas Kudirka skelbia vienybės būtinumą, nes vienybėje — tautos galybė. Vienybė yra kiekvienos visuomeninės bei sutelktinės veiklos pirma būtinoji sąlyga, be kurios ši veikla neįmanoma. Tai bene geriausiai yra pavaizdavęs rusų rašytojas Krilovas savo pasakėčioje "Gulbė, lydis ir vėžys". Jie kartą tryse susitarė vežimą traukti. Tačiau tos pastangos vėjais nuėjo, nes gulbė skrido aukštyne, lydis plaukė pirmyn, o vėžys — atgal: ir vežimas iš vietos nė nekrust.

Vienybės galybę iškelia ir liaudies išmintis. Pasakojam, kad kartą tėvas susisaukęs savo sūnus, prieš išleisdamas juos savarankiškai gyvenimui.

— Mano mieli vaikai, aš jus auginau kaip mokėjau ir galėjau. Jums, išeinantiems iš mano pastogės, aš jokių turtų negaliu duoti ir palydžiu jus vienu patarimu: būkite vieningi, ir būsite stiprūs, galingi ir turtingi. Vienybės pavyzdį imkite, štai iš šios beržinės šluotos, tokios pat, su kuria aš jums ne kartą esu užpakali vanojęs, kad augtumėte gerais žmonėmis. Ji iš plonų menkučių žagarėlių sudaryta.

Bet stipri. Pamėginkite ją perlaužti.

Kiekvienas iš sūnų, stiprių kaip ažuolų, mėgino ją laužti. Ji linko, bet nelūžo.

— Duokite man, aš ją perlaušiu.

— Ką jau tėve šneki! Jei mes negalim, iš kur tu imsi tiek jėgų, — nustebę kalbėjo sūnūs.

Tėvas paėmė šluotą, išardė ją, ir kiekvieną jos žagarėlį sulaužė.

— Matote, vaikai, ko jūs jauni neįstengėte, aš senis padariau. Šluotą lengva sulaužyti, kai kiekvieną jos žagarėlį atskirai laužome. Jei jūs būsite vieningi, niekas neįstengs jūsų sunaikinti.

Vienybės reikalingumas daugeliui aiškus ir akivaizdus, tačiau gyvenime daug kur jos trūksta ir mes dažnai didžiais savo užsimojimais esame panašūs į Krilovo pasakėčios gulbę, lydį ir vėžį, ir todėl pasiimtas traukti vežimas įklimpęs neįveda, nors ir daug jėgų išskiojame.

Vienybė gyvenime yra didelis kilnus, net šventas dalykas. Kartą J.W. Goethe buvo paklaustas:

— Was ist am heiligsten in der Welt (kas yra švenčiausia pasaulyje)?

— Das, was die Menschen verbindet (tai, kas žmones vieniija), — atsakė didysis vokiečių poetas.

Žmonės gyvenime daug kas vieniija, ir tarp tų vienijančių veiksmų mes rasime tokių, kurių nei kilniais nei šventais pavadinti negalime, nes jų skatinamą vienybę yr nepatvari. Stipriausiai ir patvariausiai žmones jungia meilė ir idėja. Meilės ir idėjos sutelkta vienybė yra neišardoma, ji yra šventa ir gyvenime daro stebuklus. Tad ir lietuviai ten, kur juos vienybėn telkia tėvynės meilė ir idėja, yra vieningi. Tačiau susmulkėjimas, beidžiškumas, tesirūpinimas vien

savais menkais reikaliukais, žmonių vieningumą ardo, juos dėl menkniekių daro vienus kitų priešais.

Vincas Kudirka dėl lietuvių nevieningumo daug sielojosi ir tuo klausimu rašė, ir daug karčios tiesos žodžių pasakė. "Tėvynės Varpuose" dėl lietuvių nevieningumo jis pašiepiamai rašo:

— Nuvyksta į Ameriką stiprus vyras ir, surinkęs vienas kito nepažįstančius lietuvių, taria: vyručiai, susivienykite! Lietuviai susivienija, džiaugiasi, kad gerai gyventi vienybėje ir stebisi, kodėl anksčiau jie taip nepadarė. Tik štai, kelioliktame susirinkime vienas narys išsiūrėjęs į kalbančio pirmininko kelnes pastebi, kad jos ne skersai dryžos, kaip jo, o tik išilgai dryžos. Na, ir pradeda samprotauti: jo kelnės išilgai dryžos, o mano skersai ... Tai man nepatinka ... Ne, su tokiu žmogumi negalima išvien dirbti, jis nori įvesti išilginius kelnų dryžius, jis mus pražudys! Vyrai, — pagaliau surinka, — kam brangūs ir ant širdies guli skersiniai kelnų dryžiai, traukimės!

Valia žmonėms turėti įvairiausius įsitikinimus ir eiti savais keliais, bet ten, kur sprendžiami didžiųjų, iš kartų kartoms paveldimų idėjų klausimai, vienybė būtina. Lietuviams didžioji idėja — Lietuva! Ir Vincas Kudirka įsakmiai savo tautai skelbia: VARDAN TOS LIETUVOS VIENYBĘ TEŽYDI!

Vinco Kudirkos Tautiška giesmė, kaip ir kiti jo eilėraščiai, ne jausmo, bet minties kūrinys, kuriame jis stengėsi sukaupiti pagrindines savo idėjas, per dešimtį metų skelbtas "Tėvynės Varpuose". Ir nenuostabu, kad ji lietuvių sužavėjo ir tebežavi ne tiek savo melodija, kiek minties gilumu ir kilniomis idėjomis, kurios, galima sakyti, yra amžinos.

Tautiškos giesmės melodi-

ja, paties Vinco Kudirkos komponuota, padedant lenkų muzikams, nėra visai tautiška, tačiau, pasak muzikologo Juozo Žilevičiaus, negalima jos vadinti ir visiškai svetima, nes vidurinėje dalyje esą aiškiausiai girdimi liaudiškųjų melodijų giminumai.

Muzikas Mikas Petrauskas, kuris 1905 m. birželio 6 d. Vilniaus Teatre su choru pirmą kartą viešai sugiedojo Tautišką giesmę, mano, kad jos melodija labai gerai išryškinanti ir pabrėžianti jos žodžių mintį ir todėl nesą reikalo smerkti, kad tai ne visiškai savarankiškas muzikos kūrinys. Nuo 1905 metų Tautiška giesmė buvo giedama per įvairias lietuvių iškilmes ir virto oficialiu Lietuvos himnu.

Juozas Žilevičius sako, kad retai pasitaiką, kad teksto ir muzikos autorius būtų tas pats žmogus. Vincas Kudirka kaip tik ir esąs vienas tokių, kuris pajėgęs abu dalykus sukurti. Nors Vincas Kudirka jau buvo sukūręs kiek muzikos kūrinių pianui ir parengęs spaudai chorinių dainų, tačiau Tautiška giesmė esanti vienas svarbiausių ir reikšmingiausių jo kūrinių. Jei jis nieko kito nebūtų parašęs, tik tą vieną Tautišką giesmę, tai ir tuomet jo vardas būtų gyvas tautoje, kaip kad ir šiandien. Šis veiklas vainikuojąs visą jo muzikinę kūrybą. (Varpas, 1958, Nr. 3-4, 48 psl.)

Train for careers in

• AIRLINES

• CRUISE LINES

• TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

• FINANCIAL AID AVAIL.

• JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

Natl' Hdqrs, 4669 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch. FL

AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE (1)

ANTANAS ABROMAITIS

UŽPOLIARĖS "AMERIKOS"

Mūsų šeima: Jonas Abromaitis, Baltraus, gimęs 1880 metais — tėvas.

Malvina Abromaitienė, Stepono, gimusi 1910 metais — motina.

Antanas Abromaitis, Jono, gimęs 1931 metais — sūnus.

Lina Abromaitytė, Jono, gimusi 1936 metais — dukra.

Mes gyvenome Alytaus rajono, Likiškėlių kaime (maždaug 7 km nuo Alytaus). Tėvelis ten mokytojavo pradinėje mokykloje.

Aš, Antanas Abromaitis, ištrėmimo metu dar neturėjau net dešimties metų. Tremtis man tęsėsi 20 metų ir du mėnesius.

1941 metų birželio 14-ą, 4 val. mūsų šeimą pakėlė iš miego ir su atkištais revolveriais paskubomis ragino (be jokių kaltinimų ir teismo nuosprendžio) ruoštis išvažiuoti.

Tėvelis reikalavo: kuo remiantis vykdoma ši represija? Atsakyta buvo tik tiek, kad mūsų šeima išvežama amžinam gyvenimui į Sibirą ir kad mes į Lietuvą niekada negrįšime.

Su savimi leido pasiimti tik dvi pagalves, antklodę ir maisto kelionei. Sulipę į sunkvežimį, lydimi apsaugos, išvažiavome. O kur ir už ką?

Puikiai prisimenu, kaip susirinkę kaimynų vaikai, su kuriais kartu mokėmės, ganėme karves, pasilipę ant tvorų šluostė ašaras. Tai Juozukas Gudynas, Kazlauskų Birutė ir Vytautas, ir kiti. Suaugusiųjų nesimatė — matyt, bijojo pasirodyti.

Atvežė į Alytaus geležinkelio stotį, kur stovėjo paruoštas gyvulinių vagonų ešelonas su grotomis apkaltais langais. Privežė prie vieno dar tuščio vagono ir liepė su-

lipti. Kadangi vagonė buvome pirmieji, tai sulipome ant antro aukšto narų, prie vienintelio grotuoto lango.

Po kiek laiko į mūsų vagoną ėmė laipinti kitus tremtinius.

Daugiausiai tai buvo pradinį kaimo mokyklų mokytojai: Staniškių šeima, Kulinkevičiai, Rapkauskai, Saulėvičiai.

Jeigu mokytojus trėmė už tai, kad mokė vaikus rašyti pirmas raides, iš elementoriaus skaityti pirmuosius žodžius, tai už ką į mūsų vagoną atvežė Bernatavičių su žmona ir dvejų metų dukryte; jie neturėjo nė pėdos nuosavos žemės ir savos pastogės, visą gyvenimą gyvenę ir dirbę dvare kumečiais.

Prieš pajudant traukiniui, į mūsų pilną vagoną įgrūdo Valinčių, Alytaus milicininką su šeima, kuris tikriausiai buvo gerai išmokęs mūsų garsios poetės eilėraščių „Mes su Stalinu į saulę“. Visą kelią tas uniformuotas žmogus, susiėmęs už galvos, sėdėjo ant ryšulių, vis negalėdamas suprasti, už ką ir kaip čia pakliuvo?

Birželio 17-ą ešelonas pajudėjo Kauno link. Pakeliui tarp Alytaus ir Simno vakare paskutinį kartą mačiau savo kaimą, kuriame buvo praleista tiek gražių vaikystės pavasarių ir vasarų.

Ant geležinkelio sankasos stovėjo grupė žmonių, kurie laikė rankose uždegtas žvakes ir linkėjo mums „Aukščiausiojo palaimos“.

Kitą dieną Kaune stumdė traukinį, prie sąstato kabinų naujus, žmonių prikimštus vagonus. Birželio 18-ą ešelonas jau buvo galutinai suformuotas ir patraukė Vilniaus link.

Tą pačią dieną sustojome Naujojoje Vilnioje. Per gro-

Baltimorėje paminėtos dvejios sukaktuvės

'Iševija bus gyva, kol gyva bus jos spauda'

Balandžio 16 d. paminėtos 80 metų Baltimorės Lietuvių Tautinio Knygyno ir kartu "Varpo" 100 metų sukaktuvės, surengtos dabartinės knygyno valdybos su talkininkais.

Iškilmė prasidėjo pamaldomis lietuvių parapijos bažnyčioje. Mišias mirusiųjų knygyno steigėjų ir varpininkų intencija aukojo klebonas A. Dranginis. Savo ilgokame, abiem kalbomis pasakytame pamoksle (kurio gera dalis liko nenugirsta, nes išsisklaidė bažnyčios skliautuose) tik intarpai, pasakyti lietuviškai, garsiau praskambėjo. Ypač aiškiai buvo pabrėžtas renginio šūkis: "Iševija bus gyva, kol gyva bus jos spau-

da". Pagyrė besirūpinančius spausdinto žodžio reikalais ir lietuviybės išlikimu, bet negailingai smerkė tuos, kurie atsisako savosios kalbos, nutolsta nuo tautiečių ar net pakeičia savo pavardes.

Pamaldų metu "Aido" ir "Dainos" sambūrių skambialbės dainininkė, sopranas Janina Brazauskienė, vargonais palydint M. Krasauskieni, išpūdingai pagiedojo Šu berto "Ave Maria" ir Sasnausko "Apsaugok, Aukščiausias", pagal Maironio žodžius.

Tolimesnė eiga vyko Lietuvių namų didžiojoje salėje. Čia, kun. A. Dranginiui sukalbėjus įžanginę maldą-inovakiją, sugiedotas tautos

himnas. Susirinkusieji pirmiausiai pavaišinti pietumis, kuriuos pagal lietuvišką skoni, su talkininkėmis, paruošė pati knygyno pirmininkė Genė Auštrienė. Ji pagamino ir dviejų aukštų sukaktuvinį tortą, su skaitline "80" viršuje.

Po pietų vašingtonietis inž. A. Dundzila, pakviestas paskaitai. Svečias, šalia savo profesinio darbo, yra žinomas ir platesne lietuviška veikme – ėjęs "Lituanus" ir "Mūsų Vytis" žurnalų vyr. redaktoriaus pareigas, taipgi rašęs "Skautų Aide", "Dirvoje", "Aiduose" ir kt.

Knygynas – kaip paskaitininkas jį pavadino, biblioteka, – įsteigtas 1908 metais, esanti seniausia išeivijos

tebeveikianti tos rūšies kultūrinė įstaiga. Išlikę atskaitomybės, įstatų nuostatai ir kiti dokumentai liudija baltimoriečių tautinį susipratimą ir ankstyvą organizacinį subrandimą. Prie sumanymo steigti prisidėjo 16 vietinių lietuvių 'draugysčių', bažnytinų ir liberalinių (tada vadina jų "tautiškų"). Steigėjų "mieris" (tikslas) buvęs išlaikyti knygyną tarnaujančiu visiems be pažiūrų skirtumo.

Valdinėje įstaigoje jis įteisintas 1908 m. balandžio 6 dieną. Steigėjų vardu pasirašę trys to meto vietos lietuvių veikėjai: J. Vasiliauskas, P. Lazauckas ir K. Baltrušaitis. Kad senosios ateivijos tarpe knygynas yra atlikęs ne mažą apšvietos darbą, galima spręsti iš to, kad savo laiku yra turėjęs 200 su viršum skaitytojų. Deja, išmirštant tai kartai, knygynu besinaudojančių skaičius nuolat mažėjo. Šiuo metu nuolatinių skaitytojų tėra vos apie 10. Knygynas būna atidarytas sekmadieniais tik vieną valandą. Vis papildomas naujai išleistomis knygomis.

Tvirtesnį piniginių pagrindą pastaraisiais metais knygynas daugiausia susidarė dalyvaudamas Baltimorės lietuvių šventinėse-festivaliuose, darbščių valdybos narių pastangomis pagaminant publikai patrauklių patiekalų. Išdą papildo koks didesnis palikimas arba atskirų asmenų aukos. Nemokamą kambarį teikia Lietuvių Namai.

Šią savo temos dalį svečias užbaigė primindamas pirminikės G. Auštrienės raginimą nepalikti knygyne savo likimui, kad neatsitiktų pagal

seną priežodį – "ką tėvelis uždirbo dūsaudamas, tą sūnelis prarado švilpaudama".

Perėjęs prie "Varpo" su kakties, paskaitininkas paaškinė, kad jis buvęs paprašytas pakalbėti tik apie knygyną, o "Varpą" aptarti buvo sutikęs varpininko K. Griniaus sūnus Liūtas. Bet, šiam netikėtai mirus, jo tema atitekusi jam, A. Dundzilai. Susirinkusius jis paprašė tylos minute pagerbti a.a. Liūtą Grinių, buv. Vliko valdybos narį.

Apžvelgęs caro valdomoj Lietuvoje sąlygas, su kuriomis teko kovoti spausdintam lietuviškam žodžiui, ir nurodęs "Varpo" vietą ano laikotarpio lietuviškų laikraščių tarpe, paskaitininkas pažymėjo, kuo skyrėsi "Aušra" nuo "Varpo". Pastarasis savo rašyba, kalba ir jame keliamais to meto skaitytojams rūpimais klausimais gerokai priartėjęs prie dabartinių laikų lietuviškos laikraštijos lygio. 17-ka metų tesėjęs "Varpas" paliko stiprų idėjinį pagrindą vėlesniam tautos atgimimo sąjūdžiui.

Baigdamas dar priminė paties dr. V. Kudirkos gyvenimo žiaurias aplinkybes. Lietuvius tuo metu engė mažumos, apie kurias esą dabar vengiama atvirai kalbėti. Kai baigęs mokslus jaunas gydytojas, grįžęs iš užsienio, niekaip negalėjęs gauti išsineuomoti padoresnio buto, tekę jam prisiglausti menkoje, žiemos metu nešildomoje pastogėje, kur jo silpnai sveikatai labai pakenkta.

Nors svečio paskaita truko tik apie 40 minučių, jis lengvai susidorojo su abiem plataus turinio temomis. Klausytojams patiko, kad dėstė dalykiškai, aiškiai ir trumpai. Turėjo pasigaminęs padidintą vaizdinę priemonę – schemą, kurioje spalvotomis linijomis ir datomis pavaizduota lietuviško žodžio kelio, pradedant nuo Napoleono laikmečio, per abu sukilimus, draudžiamąjį laikotarpį, kol prieita prie nepriklausomybės ir, pagaliau, sugrįžtant į Baltimorę, prie 1908 m. čia įsteigtojo Lietuvių Tautinio Knygyno. Publikos dėmesiui, minėtoji schema kabėjo prie kalbėtojo pulsto.

Sukaktuvinio renginio dvigubai idėjai nušviesti buvo parūpinta daugiausia Tilžėje spausdintų knygų ir keturių pirmutinių "Varpo" metų (1889 - 1892) parodėlė. Ant trijų ilgokų stalų išdėliotos senienos buvo iš paties knygyno fondo ir B. Medelio privataus rinkinio. Tarp paskleistųjų "Varpo" numerių stovėjo padidinta dr. V. Kudirkos nuotrauka, kur jis matomas sėdintis, laikas tarp kelių violončelė. Be kitų talentų, Kudirka buvęs ir gabiu smuikininiku.

Meninę renginio dalį (Nukelta į 8 psl.)

Pokario tremtinių kapai Irkutsko srityje, Uzkij-Lug kaime (1959 m.).

tuotą langą mačiau, kaip atidarinėjo šalia esančių vagonų duris, pagal sąrašą kvietė ir išlaipino vyrus. Vagone liko moterys su vaikais.

Išrikiuotus vyrus grupėmis nuvarė sargybiniai su atkištais šautuvais į atskirą ešeloną, kuris, juos, – šitai vėliau sužinojome, – nugabeno į Krasnojarsko lagerius. Iš ten niekas ir negrįžo.

Ar sąrašus, ar vagonus sumaišė – neaišku, bet iš mūsų vagono nė vieno vyro nuo šeimų neatskyrė.

Birželio 22-ą pasiekėme Oršą, mūsų ešeloną nustumė ant atsarginių bėgių ilgam. Ten ir sužinojome, kad prasidėjo karas.

Oršoje ešelonas išstovėjo gal 4 paras. Prasidėjo karštos dienos, vagone trūko oro ir vandens. Išmokę žodžius *vozducha, vody*, kas tik galėjo, visi šaukė, bet niekas į tą šauksmą neatsiliepė.

Keletas moterų apalpo. Į tualetą niekas nevedžiojo, tam reikalui buvo iš lentų sukaltas pačiame vagone keturkampis lovelis ir pats „žemiškojo reikalo“ atlikimas buvo savotiškas žmogaus žeminimas.

Vagonas tapo tikra to žodžio prasme – tualetu. Jame buvo apie 80 žmonių. Tokiomis sąlygomis Pakštienė gimdė kūdikį.

Kai kuriose stotyse į vagonus duodavo po kibirą perlinės košės, sriubos, duonos.

Bado vagone neįsivaikė, nes daugeliui buvo leista pasiimti su savimi šiek tiek maisto. Labiausiai trūko vandens. Pagrindinis patiekalas buvo pasaldintas vanduo, pritrūpintas duonos. Kur tik ešelonas sustodavo, visur pribėgę apsiskarmalavę vaikai ir moterys prašė maisto.

Darėsi neaišku: kodėl tokioje turtingoje šalyje, kaip skelbė spauda, tiek badaujančių? O karas tik prasidėjo.

Maždaug po mėnesio mūsų ešelonas sustojo Altajaus krašte, Bijsko mieste. Lijo lietų, išvaryti iš vagonų su savo menka manta, stovėjome ir laukėme, kas bus toliau. Prisimenu – motina laiko ant rankų penkiametę sesutę ir jos veidu rieda ašaros. Aš su trumpom kelnaitėm ir švarkeliu kiaurai peršlapęs palindau po vagonu.

Po kiek laiko privažiavo daug arkliais kinkytų vežimų, susodino po kelias šeimas į vieną ir išvežiojo po kolūkius. Mus atvežė į Liniovsko kolūkį, 40 km nuo Bijsko.

Varė visus į darbą, motina dirbo lauko darbuose, tėvelis tapo kalviu, vietoj paimto į frontą. Tėvukas mokėjo šį amatą, nes, kaip jis pasakojo, mokydamasis Marijampolės gimnazijoje, vėliau mokytojų seminarijoje, turėdavo pas savo tėvą kalvėje užsikalti mokslui litų, kausydamos arklius ir darydamas vežimams ratus.

Tėvelis, palyginti su tais, kurie dirbo lauko darbuose, uždirbdavo gerokai daugiau, nes motina gaudavo per mėnesį po 10 červoncy.

Atėjo ruduo, ir vietiniai sakė, kad čia labai šaltos žiemos.

Tėvai, gavę iš komendanto leidimus, išvažiavo į Bijsko turgų, ten už uždirbtus pinigus nusipirko šimtašiulių, padėvėtų veltinių, vatinių kelnų. Už savo vestuvinius žiedus gavo 12 kg cukraus, nes cukrų parduodavo tik už auksą.

Motina nužiūrėjo lauką, kuriame buvo pasėti žirniai. Laiku jų nenuėmė, todėl visi iš ankščių išbyrėjo ant žemės. Motinos prašomas, eidavau su maišiu rinkti nuo žemės žirnių. Ir kiek už tuos žirnius esu gavęs rimbų, tik vienas Dievas žino. Pareidavau kartais su kruvina nugara. Mat atjodavo brigadininkas ir, pamatęs, kad renku žirnius, ilgu nupintu odiniu rimbu, bizūnu, taip nučaižydavo – gyvenime nepamiršiu.

Tuoju pat traktorius pradėjo arti tą žirnių lauką. Kol neužarė, bėgau, rinkau ir rinkau ir vis gaudavau su tuo pačiu botagu.

Jeigu būtų sugavę suaugusius renkant žirnius, tai jiems grėse mažiausiai 10 metų kalėjimo.

Ziemą motina dirbo kiaulių fermoje, po vatinuku parsinešdavo keletą bulvių, tai ir virdavo žirniene su bulvėmis.

Iš kiaulių fermos išmesdavo pastipusius paršiukus, kuo jie sirgo – neaišku. Bet žmonės naktį paslapčiom parsinešdavo maišuose ir juos valgė.

(B.d.)

Baltimoreje

(Atkelta iš 7 psl.)

pradėjo solistė J. Brazauskienė, M. Krasauskienei palydinti fortepijonu, padainavusi T. Makačino "Tėvynės dangus", M. Petrausko "Geismai ir svajonės", K. Toselli "Serenada", B. Gorbulskio "Žemė gintarinė", St. Šimkaus "Kur bakūžė samanota" ir ištrauką iš F. Lehart operetės "Linksmoji našlė". Klausytojai jai smarkiai paplojo, o iš pavergtos Lietuvos atvykusi paviešėti pirmininkės giminaitė Jūratė Ališkevičienė abiems menininkėms įteikė po gėlių puokštę.

Naujove buvo, po daugelio metų pertraukos vėl pradėjusios veikti, šeštadieninės mokyklėlės auklėtinių pasirodymas. Dalyvavo patys mažiausieji. Kiekvienam jų buvo parinkta po gabalėlį padeklamuoti, tiksliau sakant – iš teksto lietuviškai paskaityti. Nors ir ne viskas jiems sklandžiai sekėsi, bet atlaidi publika, ypač tėveliai, nuoširdžiai plojo.

Prisidėjo ir tautinių šokių sambūrio "Ratelio" nariai Savo vadovės V. Vaškienės paruošti, jie pašoko "Voveraitę", "Kepurinę", "Ožiukus" ir "Kalvelį". Jų įnašas taip pat dėkingai įvertintas. Visi de-

klamatoriai ir šokėjai buvo aprėdyti tautiniais drabužiais. Savo vaidmenis jie atliko ne scenoje, bet salės viduryje, tarp publikos stalų, todėl buvo gerai girdimi ir matomi.

Knygyną sukakties proga pasveikino vietinės Bendruomenės pirmininkas Vyt. Eringis, Lietuvių Namų valdybos pirm. B. Brazauskas, vietinio lietuvių muziejėlio vardu A. Grintalis. O Tautinę S-gą atstovavęs B. Medelis iš vienos vysk. Valančiaus knygos paskaitė kelis atitinkamus, sueiliuotus posmus.

Raštu sveikinimai gauti iš Lietuvos atstovo Washington S. Lozoraičio, Marylando gubernatoriaus D. Schaeferio, Kongreso narės Delitch-Bentley. Su pinigine auka pasveikino buv. baltimorietė G. Leonienė, dabar gyvenanti New Hampshire valstijoje.

Nuo to laiko, kai knygnas prieš keliasdešimt metų pirmą kartą buvo a.a. dr. Adalberto Želvio sukataloguotas, jis dabar jau gerokai padidėjęs, turįs kelis tūkstančius knygų. M. Patlabaitė, dabartinė knygyno išdininkė, vėl viską iš naujo surūšioavo ir sukatalogavo. Jos savanorišką triušą ir atsidėjimą įvertindama, pirm. G. Auštrienė įteikė jai dovaną – lietuvišką meno drožinį. Nei knyginin-

kė V. Patlabienė, nei išdininkė jokio atlyginimo negauna.

Šiam įvykiui atžymėti rengėjai parūpino, skoningai Juozo Gailos paruoštą, keturių lapų programėlę. Joje randame: V. Kurdirkos eilėraštį "Varpą", pirmutinio "Varpo" nr. (1889 m.) pirmojo puslapio atspaudą, knygyno steigėjų Amerikos lietuvių visuomenei pasigarsinimą – atsišaukimą, paskelbtą 1908 m. "Tėvynės" laikraščio 8-me nr., ir kitokių žinių apie knygyno praeitį. Atskiru priedu dar buvo dviejų lapų leidinėlis su A. Dundzilos straipsnio "Aidų" žurnale apie knygyno sukaktį santrauka.

Į šį kultūrinį renginį susirinkusieji, kurių buvo beveik pusantro šimto, atrodė visi patenkinti: pasiklausė turiningos paskaitos, pamatė šimtmečio senumo retenybę – originalius, gerai išsilaikiusius "Varpo" numerius ir kitų spaudos draudimo metu spausdintų įvairių knygelių, pasigėrėjo meninės atgaivos programa ir buvo skaniai pavaišinti.

S. Medelienė

NEW JERSEY

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIJO VALANDA

Dr. Jokūbo Stuko vadovaujama "Lietuvos Atsiminimų" radijo valanda š.m. gegužės 7 d. atšventė savo 48-nių metų gyvavimo, ir 25-kių metų "Music of Lithuania" radijo sukaktį.

Minėjimas prasidėjo pamaldomis Trinity Hall bažnyčioje, Newarke, NJ, kurias atnašavo kun. dr. Petras Stravinskas ir kun. dr. Cornelius Bučmys.

Vėliau salėje buvo iškilmingi pietūs. Po jų, solistė Violeta Štromienė atliko įvairių dainų vaidybos programą.

Radijo vedėjas Jokūbas Stukas pareiškė nuoširdžia padėką visiems, kurie vienu ar kitu būdu tiek metų rėmė ir remia šią lietuviško žodžio skleidėją, radijo valandą.

Po to sekė šokiai ir jausmus pabendravimas. Šventėje dalyvavo apie 250 svečių, atvykusių iš įvairių, net ir tolimesnių vietų. (eč)

• LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo programa, pasikeitus stoties savininkams, nuo gegužės 22 d. transliuojama iš Seton Hall universiteto stoties, WSOU-FM, 89.5 FM banga, pirmadieniais nuo 6 iki 7 v.v. Programai vadovauja prof. dr. Jokūbas Stukas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Mylimai žmonai ir motinai

A + A

JANINAI MAURUKIENEI

mirus, jos vyrą kolegą fil. JUOŽĄ MAURUKĄ, dukras DALIĄ GILVYDIENĘ ir DANĄ SAKALIENĘ su šeimomis, svainį kolegą fil. JONĄ MAURUKĄ su šeima, ir kitus gimines bei artimuosius esančius giliame liūdesy, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Modestu
šeimos

Mūsų Mielai

A. A.

DR. JANINAI MAURUKIENEI

iškeliavus į amžinybę, jos vyrui JUOZUI MAURUKUI, dukroms DANAI ir jos vyrui dr. SAKALUI ir trims anūkėms, DALIAI ir inž. GILVYDŽIAMS ir anūkams, taip pat dr. HALINAI MONTVILIENEI ir jos šeimai, bei visiems artimiesiems jų didelio skausmo valandoje reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdimę.

Bronius ir Bronė
Oniunai

HOLY NAME HIGH SCHOOL

144 Granite Street
Worcester, MA 01604

Education With a Difference

Openings Available in
Grades 9, 10 and 11

Grant-In-Aid money available
for students
from the annual Bishops' Fund

For further information please call:
Sr. Ann Marie: 752-2981

MANUFACTURING ENGINEERING MANAGER

Walker, Division of Butler Manufacturing Company, a Fortune 500 Company and a leader in the non-residential building and construction materials industry is seeking a results-oriented individual for a Manufacturing Engineer Manager position.

Responsibilities include the justification implementation of operating efficiency projects and the supervision of manufacturing engineers. Manage work of manufacturing engineers. An I.E. or M.E. degree and eight years experience in engineering required. Managerial experience helpful. Experience in metal rollforming a definite plus.

Please send resume in confidence to:

P.O. Box 1828, Parkersburg, WV 26102 (304) 485-1611

A DIVISION OF BUTLER MANUFACTURING COMPANY

ATTENTION: Human Resources Department
An Equal Opportunity/Affirmative Action Employer

PHYSICAL THERAPISTS

OUTDOOR RECREATIONAL PLAYGROUND OF WESTERN PENNSYLVANIA

Does your lifestyle include country living?

- Hunting
- Fishing
- Skiing
- Hiking
- Boating
- Golfing

Miners Hospital, located within 2 hours of metropolitan Pittsburgh, is near the center of all outdoor recreational activities. Due to expanding patient load and new facility renovation in 1989, we are seeking a full-time Therapist to provide a wide variety of treatments for a 95% outpatient and 5% inpatient load.

Salary is negotiable from \$30,000 to \$35,000 based on experience. Benefits include: BC/BS, life insurance, vision, dental, prescription, tuition reimbursement, continuing education, 3 weeks vacation to start, 7 paid holidays, 4 personal days, hospital paid retirement program with 5 year vesting, and relocation assistance. New grads and experienced therapists are encouraged to respond to:

Director

MINERS HOSPITAL OF
NORTHERN CAMBRIA
Crawford Avenue and First Street
Spangler, PA 15775

An Equal Opportunity Employer

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ.
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ.
KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽINGAI.
Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarcome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.
MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

Antras kaimas Bostone

Stasys Santvaras

Iš tolimų vakarų, iš vidurio Amerikos, iš pačios lietuvių sostinės Chicagos, į Bostoną buvo atskridęs Antras kaimas. Atvyko jisai ne tik mus prajuokinti, bet ir "prieš plauką paglostyti" Bostono lietuvių, kurie gegužės 7 d. iš visų miesto pakraščių susirinko į So. Bostono Amerikos Lietuvių piliečių d-jos III a. salę pagerbti Petrą Viščinį ir paminėti jo vadovaujamą radijo valandos LAISVĖS VARPO 35-rius metų radijo tarnybos sukaktį (ne juoko verta pastaba: prieš 35-rius metus Bostone skambėjo penkios liet. radijo valandos, o dabar teturime tik tai tą vieną Laisvės varpą). Tai gi renginys, kaip toj senoj pasakoj – "pagal Jurgį ir kepurė": 53-rių metų senis Laisvės varpas į savo iškilmes paskvietė 25 metų jaunuolį Antrą kaimą! ...

Ne pirmą kartą Bostone regėjom ir girdėjom tą gyvybingąjį Chicagos lietuvių satyros teatrą. Ir buvom susidaryę išpūdį, jog tai yra gan didelė šutvė. Šį kartą pamatėm, kad Antras kaimas nėra didelis kaimas – tik aštuoni kaimai! Savo darželius su saiku ir geru skoniu, su dailiai besišypsančiom išmonėm ir gabumais, nesidrovėdamos net prie vyrų karštai prisiglausti, apšodino ir apravėjo keturios moterys – Vida Gilvydienė, Jūratė Jakštytė-Landfiel, Indrė Toliuštė ir Alida Vitaitė. Kaip ir buvo galima tikėtis, drąsos ir narsumo netrūko keturiem vyrams. Dailūs ūgiais, stiprūs ir melodingi balsai (kas ne taip dažnai vyrams pasitaiko) regimas įgūdis tvarkytis scenoje. Tą kvartetą sudarė "nedalyvaujantis" prievaizda Algirdas Titus Antanaitis, Eugenijus Butėnas, Edvardas Tuskenis ir Arvydas Vaitkus.

Nutraukus šypseną nuo lūpų, dabar galime sau toki klausimą kelti: koku stebuklingu vandeniu Antras kai-

mas savo gyvybę palaiko? Stebina, net mįslingumo apstokai sukelia du to sambūrio bruožai: savos, lietuviškos medžiagos ribotumas ir Antro kaimo išstvermingumas. Tad nors vieną kitą akimirką ir žvilgtelėkim į tuos du bruožus, visų pirma atsigręžę į jo išstvermę.

Antras kaimas gimė prieš 25-rius metus. Satyros ir juoko teatras reikalingas kiekvienai visuomenei, ekologiinių problemų dienom jis negali išgelbėti gamtos, bet praskaidrina ir apvalo mūsų kasdienybę, paplaka žmogiškąsias silpnybes. Kad tokio teatro reikia lietuvių išeivijai – 1963 m. pamatė rašytojas Kazys Almenas, poetas Rimas Vėžys, akt. Romas Stakauskas (ilgiausiai sambūryje išsilaikęs antrakaimietis), Regina Stravinskaitė, Nerija Linkevičiūtė ir kt. Penkerius metus sėkmingai dirbęs, Antras kaimas pradėjo pavargti, tada (1968 m.) atėjo Algirdas Titus Antanaitis, literatūros kritikas, kultūrininkas, nepaprasto darbštumo vyras, kuris iki šiol tebėra Antro kaimo prievaizda. Aišku, kad upių vanduo vietoje nestovi, nesustingo ir Antro kaimo kelionė – per 25-rius metus tame sambūryje savo vaidybines jėgas mėgino atskleisti beveik pusšimtis vaidintojų, satyrų skriptus rašė būrelis rašytojų, paruošta virš šimto statymų, apkeliauta beveik visa Amerika, išeivinė lietuvių visuomenė negailėjo savo delnų. Visa tai turbūt ir yra toji versmė, iš kurios Antras kaimas semia savo išstvermę.

Išeivinė butis – vargana medžiaga satyrai, taigi ir tokio pobūdžio teatrui, koks yra Antras kaimas. Įsikūrimo vargai, medžiaginių vertybių gaudymas, visokeriopa didėjanti puikybė, rezidencijos ir automobiliai, tautų maišymasis ir vaikų praradimas, visuomenės ir politikos vadai, kurie nespėja paskui įvykius bėgti, tarpusavė nesant-

Antro kaimo aktoriai su prievaizda Titu Antanaičiu.

tarvė, melas, pavydas ir demagogija ... Visa tai – silpniau ar stipriau – jau apdairuota, na, o kas dar beliko? Aišku, tik bendražmogiški silpnymai, nors ir aukščiau minėtieji juk yra ne asilo, o žmogaus dvasios nuopoliai.

Kaip skelbiama programoje, iki šiol Antram kaimui satyrinius ir humoristinius vaizdelius rašė "Kazys Almenas, Algirdas Titus Antanaitis, Antanas Gustaitis, Romas Stakauskas ir daug vietinės bei sovietinės inteligentijos". Tai labai daug ir labai mažai! Man regis, kad Antram kaimui turėtų stoti į talką stambesnis išeivijos rašytojų būrys, ypačiai tokių, kurie gerėliau pažįsta vaidybos meno specifiką, kuriem humoras ir satyra nėra svetimi dalykai. Neabejotina, kad tada toji pilka, vargana ir nuobodi išeivinė butis sužerėtų įvairesnėm ir linksmesnėm spalvom. Bet, kaip nesunku nujauti, tas turbūt irgi yra tik smagi svajonė.

Į Bostoną Antras kaimas atvežė naują ir čia dar neregėtą programą. Jos nugarkaulį sudarė šie veikalai: Įstatymo sargyboje – 7 aktų ir epilogo pjesė, Radijo-video programa, kuri buvo supinta iš trijų gabalų – plokštelių muzikos, Gyvo pasikalbėjimo, Žinių ir kt. Po pertraukos ėjo Tėvai ir vaikai, Evoliucija ir Lituanistinė mokykla 199X. Minimas Antro kaimo dramų ir komedijų sudarė trumpėlesnė ar ilgesnė atskirų vaizdelių pynė. Aišku, buvo scenų, kurios mažai juoko tekėlė, buvo ir tokių, kurios žiūrovų tarpe įžiebė mišraus choro juoką.

Bendražmogiška pjesių tematika, kaip buvo galima spėti, rūpinosi pats prievaizda A.T. Antanaitis, o poetas satyrikas Antanas Gustaitis davė dvi mūsų išeivinio gyvenimo dramas – Romano konkursą ir Lituanistinę mokyklą 199X. Bendražmogiški dalykai – kietesni riešutai. Štai vienas stipresniųjų Antro kaimo vaizdų: jauna moteris kažko laukia, ateina jaunas vyras rodo savo darbus. Moteris,

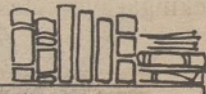
kartu ir žiūrovai, ima galvoti, kad vaikas kėsinsis į moters dorybę, o pasirodo, kad čia tik fotografas savo darbus reklamuoja! ... Iš savęs juoktis smagiausia, tai vadinama liet. tematika žymiai greičiau juoką sukelia. Įvairumo ir linksmybės, kaip man regis, Antro kaimo programai nestokojo.

Antro kaimo vaidintojai vardais ir pavardėmis jau paminėti šių išpūdžių pradžioje. Moterim ir mergaitėm netrūko moteriško gudrumo, gaivaus juoko, grakštumo, o kartais ir ašaringo atodūσιο. Vyrai savo valtis sėkmingai ir smagiai perirkavo ir per gana atkaklias bangas. Buvo jaučiama vieningo ir darniai susidainavusio ansamblio dvasia. Ir kas itin malonu tarti – tai kad visų Antro kaimo vaidintojų burnose lietuvių kalba, jos tartis ir muzika – grynas auksas. Kiekvienu atveju, visokiose sąlygose sceninė kalba turi būti pavyzdinė. Lietuvių kalba, dar ir dėl to, kad yra tariama jaunų žmonių, yra džiaugsmą ir paguodą keliantis Antro kaimo aktorių laimėjimas.

Antro kaimo tragedijų ir dramų atskiri vaizdai vienas nuo kito buvo atskiriami rūpestingai ir gerai parinkta muzika. Deja, teko išgirsti ne vieną aimaną, kad vaidinimo muzika buvusi per garsi. Tiesa, ji buvo trenksminga, ją ir kurčias galėjo girdėti. Bet ar tos mūsų aimanos neparodė, kad mes esame baisūs konservatoriai? Tik paklauskite, kokia dabar yra estrados muzika, kartais žmogus stebiesi, kaip iki šiol nuo to riksmo ir kauksmo salių lubos negriūna. Tuo požiūriu Antras kaimas buvo modernus. Tačiau ne čia slėpė bėda – ir prievaizda A.T. Antanaitis, ir jo asistentė Alida Vitaitė nepajėgė mūsų salės aparatūros išsifruoti ir muzikos garsus sumažinti. Čia turbūt mes kalti, kad nepakvietėm į talką žmogaus, kuris moka ta aparatūra žaisti.

Petras Viščinis, 35-rius metus mum skambinęs Laisvės varpu, nusipelnė mūsų

sveikinimų ir pagarbos. Pagarba jam už tai, kad į savo šventę jis pakvietė Antrą kaimą iš Chicagos. Buvo maloni staigmena, kad šio renginio proga LB Kultūros taryba prisiminė ir pagerbė Laisvės varpo bendradarbių – žinių anglų kalba redaktorių ir pranešėją Joną Giedraitį. Žinoma, tai stiprina, o ne silpnina Laisvės varpo veiklą, o Jonas Giedraitis to pagerbimo tikrai nusipelnė. Tegu Laisvės varpo balsas su tom smagiom ir viltingom nuotaikom ir į ateitį skrieja! ...

NAUJOS KNYGOS

• PO AUKŠTAISIAIS KALNAIS, Bernardo Brazdžionio 192 psl. poezijos rinkinys. Viršelį ir skyrių iliustracijas piešė Paulius Jurkus. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, 1989 metais. Kaina 12 dol., kietais viršeliais 20 dolerių. Gaunama pas knygų platintojus ir leidykloje.

Už šį veikalą, kaip už geriausią 1985-1986 metų knygą, paskirta Lietuvių Bendruomenės Literatūros premija.

• EPIGONAI, Anatolijaus Kairio 214 psl. politinis romanas. Viršelis M.B. Stančionienės. Spaudė Draugo Spauštuvė Chicagoje. Kaina 10 dol.

• LIETUVA IR KRIKŠČIONYBĖ. Keturių paskaitos 600 metų sukakčiai – Algirdo Budreckio, Rasos Mažeikaitės, Juliaus Slavėno ir Vytauto Vardžio. Redagavo kun. dr. Pranas Gaida ir Česlovas Senkevičius. Spaudė Litho-Art spauštuvė Toronte.

LIETUVOJE ...

Visuotino gyventojų surašinėjimo rezultatais Sovietijoje sausio 12 d. gyveno 285 milijonai 717 tūkstančių žmonių. Jų tarpe:

	1979 m.	1989 m.	Prieauglis
Lietuvoje	3,398 t.	3,690 t.	9%
Vilniuje	481 t.	582 t.	21%
Kaune	370 t.	423 t.	14%
Klaipėdoje	176 t.	204 t.	16%
Šiauliuose	118 t.	145 t.	26%
Panevėžyje	102 t.	126 t.	25%

Moterys vyrus viršijo net 15.7 milijonais (1959 m. 20.7 mil.). Miestuose gyvena 66% žmonių, kaimuose 34%.

Palyginimui – Latvijoje buvo 2,681 t. gyventojų, Estijoje 1,573 t. Jų gyventojų padidėjimas irgi buvo mažesnis už Lietuvos (6% ir 7%), Rygos gyventojų skaičius 915 t. Pasidalinimas tautybėmis dar nėra paskelbtas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

CLEVELANDO PARENGIMAI

- BIRŽELIO 4, DLK Birutės Clevelando skyriaus gegužinė.
- BIRŽELIO 10, Lietuvos televizijos ir radio dainininkų ir instrumentalistų ansamblio "Armonika" koncertas D. M. parapijos salėje. Rengia LB Clevelando ap. valdyba.
- BIRŽELIO 11, Birželio minėjimas. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.
- BIRŽELIO 18 D. ALTS S-gos Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero.
- BIRŽELIO 23-25, Susiviejimo Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.
- LIEPOS 16, 12 val. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.
- LIEPOS 30, 12 val. Ramovės Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.
- RUGSĖJO 3, Prezidento Antano Smetonos 45 m. mirties paminėjimas

- RUGSĖJO 9 Clevelando vyrų okteto išleistuvių balius.
- RUGSĖJO 10 D., Tautos šventės minėjimas ir Tautos Fondo popietė Lietuvių Namuose.
- RUGSĖJO 15 Abiturientų balius.
- RUGSĖJO 30, Pabaltiečių vakaras.
- SPALIO 15 D. Tėvynės Garsų radijo 40 metų sukakties minėjimas Lietuvių Namų salėje.
- LAPKRIČIO 11, Lietuvių Namų metinis balius.
- LAPKRIČIO 12, Kultūrinė Popietė – prelegentė prof. dr. Marija Gimbutienė. Rengia Skautininkų Draugovė Lietuvių Namų salėje.
- LAPKRIČIO 25, Kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia Ramovės Clevelando skyrius.
- GRUODŽIO 31, Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių Namuose. 1990 m.
- VASARIO 25, Lietuvių Namų ir klubo narių metinis susirinkimas
- KOVO 4, "Taupos" kredito kooperatyvo narių metinis susirinkimas

WANTED

Nanny - housekeeper. Mature woman to help professional couple with child care and light housekeeping in Beachwood. Must love children. Full time, good salary and benefits. Must drive. References req'd. 581-0470

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS

to work & live in a small congenial community. Central Kentucky manufacturer needs experienced toolmakers for building and maintaining progressive dies. Modern shop with EDM and CAD. Growth company with major companies as customers. Send resume with details of experience to: Continental Metal Specialty Personnel Dept., PO Box 725, Richmond, Kentucky 40475, Equal Opportunity Employer (19-28)

PRINTING

Opportunity for the right person if you are expd in contact processes such as:

FILM NEGATIVE
WASHOFF - MYLAR
PAPER PRINTS
& ARE SELF-STARTER
EQUITABLE BLUEPRINT & PHOTO
PRINT CO., INC. - Wants You!
We are an equal oppty employer.
ALL UNION SHOP
Must be U.S. Citizen or have a greencard.
Call Lori at (212) 962-5672
for an appointment for an interview.
(15-24)

STRUCTURAL STEEL DETAILER & ESTIMATORS

ARE YOU TIRED OF THE COLD?

Qualico Steel an established structural steel fabrication company located near Dothan AL (90 miles from Gulf Coast) is presently accepting applications for Structural & Miscellaneous Detailers, Checkers & Estimators. A minimum of 3 years experience required. Good Salary & Benefits. Send resume and sample of work to Mr. W.R. Thomas.

QUALICO STEEL CO., INC
P.O. BOX 149
Webb, AL 36376
(15-25)

EXPERIENCED MACHINISTS

Need (4) immediately for rapidly expanding company. Experienced on Lathes & Mills. Must be able to work from prints, setup & operate. Excellent company paid benefits & vacation. Starting wage based on experience. Apply in person between the hrs. of 9-3 pm. or call Bruce at (215) 443-7517

Dick Moll & Sons, Inc.,
415 Constance Dr.,
Warminster, PA. 18974
(15-24)

SECURITY OFFICERS

Requires state certification, Act 235 or security experience with eligibility for certification. Must be physically able to patrol campus on foot for 8 hr shift. Ability to read and write legibly to complete reports. Requires valid drivers lic.

4pm to 12 am or 12 am to 8am.
Apply: Human Resources Dept,
St. Josephs Univ., 5600 City Ave., Phila., PA
EOE/AA (20-22)

PLASTIC INJECTION MOLDING

Large injection molding & assembly company specializing in automotive parts has immediate opening for experienced molding technician .75 ton machine & larger. Excellent growth. Potential salary plus benefits.

Send resume/request application
INJEX INDUSTRIES
30559 San Antonio St.
Haywood, CA 94544
Tel. (415) 487-4960 (20-23)

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

• LB Clevelando Apylinkės metinis susirinkimas įvyks gegužės 28 d. 11:45 val. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Be įvairių pranešimų, bus renkama dalis valdybos, kontrolės komisija ir atstovai į apygardos suvažiavimą.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

TOOL & DIE MAKER

Manufacturer of key blanks and key cutting machines seeks a journeyman Tool & Die Maker with minimum 5 years exp.

Ideal candidate will have:

• Set-up and operation exp. on Tool Room and manufacturing equipment.

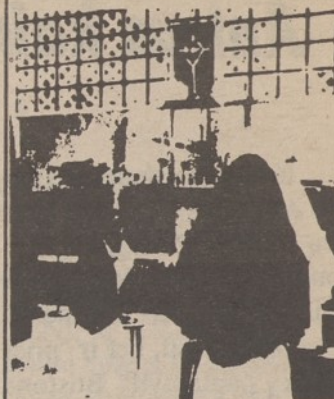
• Ability to design and build jigs, fixtures and dies (blank, form and progressive).

• Precision grinding exp.

• Own tools.

For confidential consideration, send resume to:

Employment Interviewer
CURTIS INDUSTRIES
34999 Curtis Blvd.
Eastlake, OH 44094
Equal Opp Employer M/F/V/H

*Like burning incense
let my prayer rise up*

CLOISTERED CONTEMPLATIVE LIFE --

A Call to direct one's whole being and activity in a life-style aimed totally at God. The 'Dominican Way' accents liturgy, prayer, and ascetical discipline within the warmth and support of sisterly unity and through the vowed gift of self. The woman is ordinary; the Call is not!

For further information about our life please contact:

Monastery of the Blessed Sacrament
29575 Middlebelt Road
Farmington Hills, Michigan 48018

CHIEF DRAFTSMEN

Structural Steel, minimum 10 years experience working for structural steel fabricator or structural steel job shop. Benefits: 2 weeks vacation, paid major medical, sick time, earn time, profit sharing, salary \$40,000 plus. Send resume or call John Denton

STEELTECH
105 Old Windsor Rd.,
Bloomfield, CT 06002
203-242-7769

(18-22)

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo
stoties FM banga 88.7 — stereo.
Radijo studijos tel. 397-4438

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

SHORGATE SHOE REPAIR

288 Shorgate Shopping Center
Tel. 944 - 8114

Batų ir odos dalykų taisymas.
Gera pataisoma — prieinamos kainos.

Ten pat
priimami taisymai
maži elektriniai namų apyvokos prietaisai
ir galandymui įrankiai
ALS ELECTRICAL
Tel. 585 - 1809

Geriausias dovanas, kai keliausite į savo senąją tėvynę, rasite mūsų krautuvėje:

- Didelis pasirinkimas VCR, comcorders PAL SECAM 220 voltų sistemos,
- Video kasetes tuščias ar užrašytas,
- Didelius lagaminus,
- Telefono aparatus,
- Auksinius papuošalus, parduodami gramais,
- Kosmetikos,
- Naujausius modelių JEANS, mėlynus jeans ir marškinius,
- Didelis pasirinkimas rūbų, diržų, kaklaraiščių, laikrodžių ir kt.

Pas mus gausite už pigiausią kainą visame mieste. Mes siunčiame ir į visus pasaulio kraštus.

BUDGET FASHION

Tel. (216) 281-0928 arba 281-8068
4828 Lorain Ave., Cleveland, Ohio 44102

Atidaryta: Antr.-šeštad. 10:30 iki 7 val. vak., sekmad. 11 iki 5 val. vak.

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitymas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitymą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytus, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

• CLEVELANDO RAMOVĖNAI, kviečiami Šv. Jurgio veteranų posto 617, pirmadienį, gegužės 29 d. 8 val. ryto, dalyvauja mirusių ir žuvusių karių minėjime Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Visuomenė kviečiama minėjime dalyvauti.

• EMANUELIS ZINGERIS, lituanistas, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio narys, Lietuvos Žydų Kultūros D-jos pirmininkas, birželio 1 dieną 12 val. p.p. – University Club, 3813 Euclid Ave., Clevelande, – padarys pranešimą apie įvykius Lietuvoje.

Norintieji priešpiečiuose dalyvauti, prašomi iš anksto rezervuoti vietą tel. 781-6035 iki 4 v. p.p., ar vakarais 631-5179. Kaina 10 dolerių.

Kviečia Ohio Helsinki Accords Council.

• TAUTYBIŲ FESTIVALIS įvyks Clevelande – Mall C, Lakeside Ave., – birželio 14-17 dienomis. Bus šokiai, loterija, parodos, tautiniai valgiai. Įžanga nuo 11 val. iki 4:30 val. veltui. Vėliau 1 doleris. Dėl smulkesnių informacijų skambinti 486-0046.

CABINET MAKER

Exp. necessary. Full time. Wood & plastic laminate from prints. Send resume or apply Wood Dimensions, Inc., 1295 W. 78th, Cleveland, OH 44102. (18-24)

Ansambli 'Armonika' pasitinkant

Lietuvos TV ir radijo pramoginės muzikos ansamblis "Armonika" atvyksta koncertams į Ameriką ir birželio 10 d. girdėsime jį Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėje.

Šį ansamblių aš pažinau svečiuodamasis Lietuvoje. Pirmą kartą jo koncertą girdėjau Vilniaus sporto rūmų didžiojoje auditorijoje, kur virš 5000 žiūrovų jam pritardė. Čiai plojo ir šaukė 'Valio!' Tai buvo pernai rudenį, tuoj po Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo. Kitą kartą drauge su Ansamblio dalyviais vyko į Alytų, kur Armonika turėjo du koncertus – vieną Kultūros rūmuose, o kitą Punoje. Abi koncertų salės buvo pilnos klausytojų, kurie su pasigėrėjimu klausėsi koncertų, nepagailėdami 'katučių' ir gėlių. Visai neužtarnautai, tik kaip palydovas ir 'amerikonas', gavau gėlių ir aš. Ir čia pat 'išpyliau sparnuotą žodį' išreišdamas pagyrimą Armonikai ne tik už gražų koncertą, bet taip pat ir už jų ryžtą ir vargą bekeliaujant plačiai po Lietuvos provincijos miestus-miestelius su labai įdo-

Clevelando Skautininkų sueigoje, draugininkės s. Irenos Gedrienės namuose gegužės 10 d., buvo jaukiai pabendrauta ir išklausyta Vyr. Skautininkės v.s. Stefos Gedgaudienės pasidalinimo Lietuvos Skautijos Atkūrimo Suvažiavimo Vilniuje nuotakomis, bei kelionių Tėvynėje įspūdžiais.

mia programa.

Po šių koncertų, vos kavos puoduką spėję išgerti, skubėjome į Vilnių. Kelionė atgal ilgai užtruko, nors maži 'Žirguliai', besikraipydami į šonus, pilnu greičiu veržėsi pirmyn, nes sniego pūgos vietomis buvo užvertę plentą. O pirmadienio rytą visų ansamblio narių laukė eilinis savaitės darbas...

Šį rudenį "Armonika" švęs 20-ties metų sukaktį. Daugumas kolektyvo narių yra Valstybinės konservatorijos auklėtiniai. Vadovas Stasys Liupkevičius. Repertuaras labai platus ir įvairus. Tai liaudies dainų ir šokių harmonizacija bei originalūs liaudiško stiliaus masinio žanro kūriniai. Kolektyvui kuria žymūs lietuviai kompozitoriai. Dainų žodžiai pagal J.

Marcinkevičiaus, V. Bložės ir kitų poetų eiles. "Armonikai" talkina daug žymių artistų, k.a. G. Apanavičiūtė, G. Kaukaitė, J. Stasiūnas, E. Kuodis, solistai D. Sadauskas, R. Vasiota ir daugelis kitų.

"Armonika" šiandien Lietuvoje bene populiariausias pramoginės muzikos ansamblis, tęsiantis liaudiško muzikavimo tradicijas, koncertuojantis be dirbtinio salės įgarsinimo. Po mano sumintų koncertų Alytuje ir Punoje, turėjau progos šnektelėti su klausytojais. Jie man tvirtino, kad Lietuvoje būtų sunku įsivaizduoti radijo bangomis atkeliaujančios muzikinės programos be smagių "Armonikos" ritmų. Tikiu, kad šie "Armonikos" ritmai užliūliuos ir clevelandiečius, ir

svajingais dainų žodžiais jie neš mus prie Nemuno ir prie Neries, į tą mūsų visų numylėtą šalį, kurioje dabar vyksta tikrai nuostabūs dalykai.

Antanas Butkus

GRINDER

Opening for exp'd ID/OD and/or Jig Grinder. Established growing shop with 30+ people in easily accessible westside location by W 117 & 1-90. Air Cond. shop, 401K savings plan with co. contributions.

Apply in person between 9am-5:30pm or send resume to:

Albrecht Systems
12201 Elmwood Ave. Cleveland, Ohio 44111
Equal Opportunity Employer (21)

TOOL & DIE DESIGNER

5 yrs. experience, metal stamping company in Cleveland. Dies (progressive and deep draw). FEE PAID by employer. Excellent salary with benefits. Contact: Personalized Career Services, 5970 Heisley Rd., Suite 240, Mentor, OH. 44060

A. A.

STASIUI MAČIUI

mirus, jo žmonai STASEI, dukrai ir sūnums gilią užuojautą reiškia

Žalgirio
Šaulių Kuopa

A. A.

STASIUI MAČIUI

mirus, jo žmonai STASEI, sūnums NERIUI ir GINIUI, ir dukrai AURELIJAI su šeimomis, ir visiems giminėms gilią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime.

Edvardas ir Joana
Stepai

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

DIRVA

- DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI gautos dar šios novelės: "Seno vėjo įrašas" (Šermukšnis), "Žalčio ainis" (Vėputė) ir "Krištolas ir knygos" (Nr. 22102) Primename, kad rank-raščiams atsiųsti terminas baigiasi š.m. birželio 15 dieną.
- LMF NEW YORKO KLUBAS, per išd. Sofiją Skoveikienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol. Ačiū.

A. A.

JANINAI ARAŠKEVIČIŲ - MAURUKIENEI

po žemiškų rūpesčių ir skausmų į Amžiną Tėviškę išėjus, skausme ir liūdesyje likusius jos mylimą vyrą, mūsų bendros idėjos kolegą neolituoną JUOŽĄ, dukras bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

Tebūnie Tau, Miela Janina, amžina ramybė svečių šalies žemėje!

Jadvyga ir Vytautas
Didžiuliai

Florida

Mylimai žmonai, motinai ir močiutei

A + A

JANINAI MAURUKIENEI

užbaigus šią žemišką kelionę, atsiskyrimo sielvarte palikusius, jos vyrą JUOŽĄ, dukras DALIĄ GILVYDIENĘ, DANĄ SAKALIENĘ, jų šeimas ir gimines, nuoširdžiai užjaučiame dalindamiesi liūdesiu ir maldomis, netekę artimos draugės.

Halina ir Antanas
Milakniai

A. A.

JANINAI ARAŠKEVIČIŲ - MAURUKIENEI

Svečių šalyje baigus žemiškąją kelionę, mūsų mielus, jos vyrą JUOŽĄ, dukras ir jų šeimas, skausmo valandose nuoširdžiai užjaučiame.

Bronė ir Ferdinandas
Liktoriai

Florida

A. A.

Dr. JANINAI MAURUKIENEI

žemišką kelionę užbaigus, giliame skausme likusį vyrą JUOŽĄ MAURUKĄ, dukteris DANĄ SAKALIENĘ ir DALIĄ GILVYDIENĘ su šeimomis ir kitas gimines nuoširdžiai užjaučiame.

Aleksandra ir Petras
Matekūnai
Virginija ir Evaldas
Remezai
su sūnumis

Ateinančiais metais Dirva minės 75-rių metų sukaktį. Clevelande reziduoją Vilties Valdybos vicepirmininkai, dr. Danielius Degėsys ir dr. Vladas Bložė, gegužės 17 d. sukvietė grupę asmenų pasitarti minėjimo reikalais ir buvo sudarytas komitetas, kuriam pirmininkauti sutiko Tėvynės Garsų radijo vedėjas ir Lietuvių Namų pirmininkas Juozas Stempužis, o vicepirmininkės pareigas priėmė Jadvyga Budrienė, ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkė. Iš kairės: Vilties draugijos vykd. vicepirm. dr. D. Degėsys, Dirvos red. V. Gedgaudas, komiteto vicepirm. J. Budrienė, komiteto pirmininkas J. Stempužis. Stovi: komiteto narys dr. V. Maurutis ir Vilties d-jos vicepirm. dr. Vl. Bložė. Į komitetą įsijungti sutiko keliolika clevelandiečių veikėjų. V. Bacevičiaus nuotr.

- CEZARIS MODESTAS, St. Petersburg Beach, FL, atnaujindamas Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

- GEDIMINAS BALAN DA, Warren, MI, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

- ELENA DAMIJONAI TIENĖ, Singer Island, FL, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

- MILDA ir ALGIRDAS SPERAUSKAI, Pomona, NY, atnaujindamai Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

- WALTER SIMANAS, Spring Hill, FL, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

- S. MARTIŠAUSKAS, Brockton, MA, užprenumeravo Dirvą Kaziui Tamošaičiui, Bostone. Sveikiname naują skaitytoją.

DETROIT

POPIETĖ SU POETE RAMUTE SKUČAITE

Mūsų lietuviškoje pagangėje pakilios literatūrinės valandėlės tapo retenybė. La bai džiugu, kad poetė, dramaturgė Ramutė Skučaitė, kuri augo, mokėsi ir kūrė Palangoje, tolimame Irkutske ir Vilniuje, atvykusi trumpai viešnagei Amerikon, lankysis ir Detroite.

Su poete ir jos kūryba susipažinsime Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros Centre gegužės 28 dieną 12:15 val. p.p. Visus maloniai kviečia Akademinio Skautų Sąjūdžio Detroito skyrius.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

P A D Ė K A

A. A.

STASYS MAČYS

Mūsų mylimas vyras, tėvas ir senelis išskeliavo amžinybėn 1989 m. balandžio 29 dieną.

Nuoširdžiai dėkojame:

Kunigui Gediminui Kijauskui, SJ, už velionies lankymą namuose, maldas laidotuvių namuose, gedulingas šv. Mišias šventovėje ir palydėjimą į kapus.

Organizacijų atstovams už tartus atsisveikinimo žodžius.

Karsto nešėjams už atliktą velioniui paskutinį patarnavimą.

Jakubs & Son laidotuvių namams už pavyzdinę laidotuvių tvarką.

Radio "Tėvynės Garsai" vedėjui Juozui Stempužiui už prisiminimą velionies ir užuojautą radijo valandėlės programoje.

Visiems, pareiškusiems mums užuojautą mūsų skausmo ir liūdesio valandose, dalyvavusiems atsisveikinime, prisiminusiems maldose, palydėjusiems į Visų Sielų kapus.

Liūdintys

žmona Stasė, dukra Aurelija ir
sūnūs Nerijus ir Ginius
su šeimomis

A. A.

JANINAI MAURUKIENEI

apleidus šį pasaulį, nuoširdžiai ir giliai užuojautą reiškiamo vyrui JUOŽUI MAURUKUI dukroms su šeimomis: DALIAI ir JAUNIUI GILVYDŽIAMS, DANUTEI ir ROMUI SAKALAMS, ir anūkams: RIMUI, DANUTEI, RIMAI, DAINAI ir VYDAI, taip pat velionės seserims ir visiems giminėms bei artimiesiems.

Aldona, Klaus,
Matas ir Monika
P i n t s c h
Giedrė, Jonas,
Darius, Nida ir Rytas
S t a n k ū n a i